

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2018/19:MJU11

Djurskydd

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 om regler för förprovning och utformning av djurstallar. Enligt utskottet bör det obligatoriska kravet på förprovning av djurstallar avskaffas och reglerna för byggande av djurstallar förenklas.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 som behandlas i betänkandet. Yrkandena rör bl.a. införande av en djurskyddsbalk, djurskydd och konkurrenskraft, arbetet mot antibiotikaresistens, offentlig kontroll och regelefterlevnad, beslutsprocessen för djurförbud, slakt, märkning och registrering av katter, avel, offentlig förevisning av djur, förändring av vissa regelverk och djurförsök. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete och gällande regelverk.

I betänkandet finns 25 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, MP) och 2 särskilda yttranden (V).

Behandlade förslag

Ett sjuttioal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden.....	9
Inledning.....	9
Respekten för djur och frågor om djurs rättsliga status	10
Djurskydd och frågor om konkurrenskraft m.m.	13
Antibiotikafrågor	23
Offentlig kontroll och regelefterlevnad	27
Djurförbud och omhändertagande	33
Slakt, importåtgärder och märkning m.m.	37
Märkning och registrering av katter m.m.	43
Avelsfrågor.....	46
Offentlig förevisning av djur	48
Förändring av vissa regelverk.....	52
Djurförsök	57
Vissa övriga djurskydds- och djurhälsofrågor	59
Reservationer	65
1. Respekten för djur och frågor om djurs rättsliga status, punkt 1 (SD)	65
2. Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU, punkt 2 (SD, KD).....	65
3. Djuromsorgsprogram, punkt 3 (SD)	66
4. Betesgång för mjölkkor, punkt 4 (KD)	66
5. Övriga frågor om djurskydd och konkurrenskraft, punkt 5 (M)	67
6. Övriga frågor om djurskydd och konkurrenskraft, punkt 5 (SD).....	67
7. Övriga frågor om djurskydd och konkurrenskraft, punkt 5 (C)	68
8. Internationellt vetenskapligt råd för antibiotikafrågor m.m., punkt 6 (KD)	69
9. Övriga frågor om antibiotika, punkt 7 (M, KD)	69
10. Offentlig kontroll, punkt 8 (SD)	70
11. Offentlig kontroll, punkt 8 (C).....	70
12. Regelefterlevnad, punkt 9 (C).....	71
13. Regelefterlevnad, punkt 9 (KD)	72
14. Djurförbud och omhändertagande, punkt 10 (SD).....	72
15. Djurförbud och omhändertagande, punkt 10 (C)	73
16. Slakt, importåtgärder och märkning m.m., punkt 11 (SD).....	73
17. Märkning och registrering av katter m.m., punkt 12 (SD).....	74
18. Offentlig förevisning av djur, punkt 14 (SD).....	75
19. Förprovning av djurstallar, punkt 15 (S, V, MP).....	76
20. Vissa regeländringar, punkt 16 (SD)	77
21. Vissa regeländringar, punkt 16 (C).....	77
22. Vissa regeländringar, punkt 16 (KD).....	78
23. Djurförsök, punkt 17 (C)	78
24. Djurförsök, punkt 17 (KD)	79
25. Vissa övriga djurskydds- och djurhälsofrågor, punkt 18 (SD)	80
Särskilda yttranden	81
1. Övriga frågor om antibiotika, punkt 7 (V).....	81

2. Regelefterlevnad, punkt 9 (V)	81
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	82
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	82

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

- 1. Respekten för djur och frågor om djurs rättsliga status**
Riksdagen avslår motionerna
2018/19:332 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD)
yrkandena 1 och 5,
2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 16,
2018/19:1326 av Cecilia Widegren (M) yrkande 2 och
2018/19:2846 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 3.
Reservation 1 (SD)
- 2. Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU**
Riksdagen avslår motion
2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 46.
Reservation 2 (SD, KD)
- 3. Djuromsorgsprogram**
Riksdagen avslår motion
2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 5.
Reservation 3 (SD)
- 4. Betesgång för mjölkkor**
Riksdagen avslår motion
2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 10.
Reservation 4 (KD)
- 5. Övriga frågor om djurskydd och konkurrenskraft**
Riksdagen avslår motionerna
2018/19:366 av Henrik Vinge (SD),
2018/19:749 av Mats Wiking (S) i denna del,
2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del och
2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 14.
Reservation 5 (M)
Reservation 6 (SD)
Reservation 7 (C)
- 6. Internationellt vetenskapligt råd för antibiotikafrågor m.m.**
Riksdagen avslår motion
2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 49–51.
Reservation 8 (KD)

7. Övriga frågor om antibiotika

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1253 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1875 av Sten Bergheden (M) och

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 44 i denna del, 47 och 48.

Reservation 9 (M, KD)

8. Offentlig kontroll

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1287 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 30,

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 9 och

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del.

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (C)

9. Regelefterlevnad

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 46 och

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 44 i denna del.

Reservation 12 (C)

Reservation 13 (KD)

10. Djurförbud och omhändertagande

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 10,

2018/19:1838 av Jan Ericson (M) och

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (C)

11. Slakt, importåtgärder och märkning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:264 av Richard Jomshof (SD) yrkandena 1–3 och 5,

2018/19:334 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) yrkandena 2–7,

2018/19:749 av Mats Wiking (S) i denna del,

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 15,

2018/19:1292 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 1 och

2018/19:2394 av Magnus Ek (C).

Reservation 16 (SD)

12. Märkning och registrering av katter m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:433 av Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD) yrkandena 1–4,
 2018/19:1047 av Kristina Nilsson och Elin Lundgren (båda S),
 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkandena 13 och 17
 samt
 2018/19:1514 av Annicka Engblom (M).

Reservation 17 (SD)

13. Avelsfrågor

Riksdagen avslår motion

2018/19:442 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–7.

14. Offentlig förevisning av djur

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:335 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD),

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 14
 samt

2018/19:2564 av Annicka Engblom (M).

Reservation 18 (SD)

15. Förprovning av djurstallar

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att avskaffa det obligatoriska kravet på förprovning av djurstallar och om att förenkla reglerna för hur djurstallar ska byggas och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:1287 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 33,

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 35 och

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 17.

Reservation 19 (S, V, MP)

16. Vissa regeländringar

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:257 av Kjell-Arne Ottosson (KD),

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:1823 av Jan Ericson (M) och

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 49.

Reservation 20 (SD)

Reservation 21 (C)

Reservation 22 (KD)

17. Djurförsök

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 48 och

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 52.

Reservation 23 (C)

Reservation 24 (KD)

18. Vissa övriga djurskydds- och djurhälsofrågor

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:353 av Markus Wiechel (SD),

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 8,

2018/19:1326 av Cecilia Widegren (M) yrkande 9,

2018/19:1523 av Lotta Finstorp (M) och

2018/19:2780 av Sten Bergheden (M).

Reservation 25 (SD)

Stockholm den 9 april 2019

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Jessica Rosencrantz (M), Hanna Westerén (S), John Widegren (M), Magnus Manhammar (S), Elin Segerlind (V), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Malin Larsson (S), Magnus Oscarsson (KD), Marlene Burwick (S), Tina Acketoft (L), Mats Nordberg (SD), Monica Haider (S), Yasmine Eriksson (SD) och Rickard Nordin (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 75 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 som rör bl.a. införandet av en djurskyddsbalk, djurskydd och konkurrenskraft, arbetet mot antibiotikaresistens, offentlig kontroll och regelefterlevnad, beslutsprocessen för djurförbud, slakt, märkning och registrering av katter, avel, offentlig förevisning av djur, förändring av vissa regelverk och djurförsök.

Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Inledning

En grundläggande bestämmelse om djurskydd finns i artikel 13 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Bestämmelsen innebär att unionen och medlemsstaterna vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om bl.a. jordbruk, fiskeri och inre marknad fullt ut ska ta hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser. Det finns också ett flertal EU-direktiv på djurskyddsområdet. Bland annat regleras skydd av djur i animalieproduktionen, vilda djur i djurparker samt försöksdjur. Dessutom regleras minimikrav för att hålla svin, värphöns, slaktkycklingar och kalvar. Det finns också ett antal EU-förordningar på djurskyddsområdet vilka gäller direkt som svensk lag. Förordningarna reglerar huvudsakligen den offentliga kontrollen på djurskyddsområdet, djurtransporter och djurskydd vid slakt. De EU-rättsliga djurskyddsreglerna avser, med ett fåtal undantag, jordbruksområdet och de livsmedelsproducerande djuren. Andra djurslag, t.ex. sällskapsdjur, omfattas inte av några särskilda EU-rättsliga bestämmelser om djurskydd.

Kommissionen beslutade i januari 2017 att inrätta en plattform för djurskydd. Plattformens uppgift är att bl.a. arbeta för ett bättre genomförande och en bättre tillämpning av EU:s regelverk. Plattformen ska möjliggöra för berörda parter att utbyta erfarenheter och bästa praxis och stimulera till frivilliga affärsåtaganden för att stärka djurskyddet och för att främja EU:s djurskyddsstandard globalt.

Djurskyddslagen kompletterar de EU-förordningar som faller inom lagens tillämpningsområde. Genom djurskyddslagen har ett flertal av de ovannämnda EU-direktiven på djurskyddsområdet genomförts på nationell nivå. Även bestämmelser i Europarådets konventioner om djurskydd har genomförts genom djurskyddslagen. EU-direktiv och Europarådets konventioner genomförs dock också genom bestämmelser på förordningsnivå och genom föreskrifter som har meddelats av Jordbruksverket. Brott mot djurskyddslagens straffbestämmelser faller under allmänt åtal och prövas av allmän domstol. En statlig förvaltningsmyndighets beslut som fattas med stöd av djurskyddsbestämmelserna i ett enskilt fall kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Domstolen kan överpröva förvaltningsmyndighetens beslut och ändra eller upphäva det eller sätta ett annat beslut i dess ställe. I djurskyddslagen finns ett antal bemyndiganden som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, en möjlighet att meddela närmare föreskrifter på olika områden. I djurskyddsförordningen finns både bestämmelser i sak som kompletterar djurskyddslagen och bemyndiganden för Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) att meddela kompletterande föreskrifter om djurskydd i olika hänseenden. Jordbruksverket är den centrala

myndigheten för djurskydd medan länsstyrelserna i huvudsak sköter det operativa arbetet med djurskyddskontroll.

Den 14 juni 2018 biföll riksdagen regeringens förslag till dels en ny djurskyddslag, dels följdändringar i några andra lagar (prop. 2017/18:147, bet. 2017/18:MJU24 och rskr. 2017/18:401). Den 21 februari 2019 beslutade regeringen om en ny djurskyddsförordning. Förändringarna i djurskyddsförordningen följer på förändringar i den nya djurskyddslagen och bedöms enligt regeringen inte medföra några större eller mer direkta konsekvenser för djurskyddet, enskilda eller myndigheter. Såväl djurskyddslagen (2018:1192) som djurskyddsförordningen (2019:66) trädde i kraft den 1 april 2019.

Syftet med den nya djurskyddslagen är att säkerställa ett gott djurskydd och att främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Lagen gäller djur som hålls av människan och, med undantag för vissa bestämmelser, viltlevande försöksdjur. Några bestämmelser gäller även övergivna djur av tamdjursart och förvildade djur av tamdjursart som inte ingår i etablerade populationer. I den nya djurskyddslagen slås fast att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende) och att beteendestörningar förebyggs. Genom lagen införs ett krav på att den som håller djur eller på något annat sätt tar hand om djur ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurets behov. Det klargörs också att djur av tamdjursart inte får överges. Genom lagen införs också ett förbud mot att djur tränas för eller används i prov på ett sådant sätt att de utsätts för lidande, och förbudet mot dopning utökas och förtydligas. Dessutom förändras bestämmelserna om djurförbud för att skapa förutsättningar för en mer nyanserad och proportionerlig tillämpning. Den nya lagen innehåller även förändringar i vissa andra avseenden.

Respekten för djur och frågor om djurs rättsliga status

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att införa en djurbalk, om en internationell deklaration om djurs välfärd, om ett utökat rättsskydd för djur och om inrättande av en djurskyddsombudsman.

Jämför reservation 1 (SD).

Motioner

I motion 2018/19:332 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) yrkande 1 efterfrågar motionärerna att det införs en djurbalk för såväl vilda som tama djur. Även i motion 2018/19:2846 av Richard Jomshof (SD) yrkande 3 anförs att man bör samla all lagstiftning om djur i en särskild djurskyddsbalk.

Enligt motion 2018/19:332 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) yrkande 5 bör regeringen arbeta för att få en deklaration om djurs välfärd

erkänd internationellt. I motion 2018/19:1326 av Cecilia Widegren (M) yrkande 2 framhålls att Sverige ska vara en stark röst för ett bra djurskydd.

I kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 16 efterfrågas ett utökat rättsskydd för djur. Motionärerna anför att det bör tillsättas en statlig utredning som ska komma med förslag på hur man kan stärka djurs status som individer. I samband med detta bör man enligt motionärerna också överväga att införa en djurskyddsombudsman.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Som framgår av inledningen finns det i artikel 13 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) en grundläggande bestämmelse om djurskydd. Bestämmelsen innebär att unionen och medlemsstaterna ska ta hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om bl.a. jordbruk, fiskeri och inre marknad.

Enligt 1 kap. 1 § djurskyddslagen (2018:1192) syftar lagen till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd.

Med respekt för djur menas, enligt förarbetena, medvetenheten om och erkännandet av att djur är levande och kännande varelser med vissa behov som måste visas hänsyn. I detta ligger också att djur har ett egenvärde oavsett vilken nytta de har för människan. Redan det faktum att det finns en lag som syftar till att skydda djur mot lidande och som reglerar hur man får hantera djur, utgör ett tydligt bevis för att den svenska rättsordningen tillerkänner djur ett inneboende värde som går utöver det instrumentella värdet av att utgöra en ägodel eller på annat sätt vara till nytta eller nöje för människan (se prop. 2017/18:145 s. 54).

Ett motionsyrkande om att tillsätta en utredning för att stärka djurs juridiska status behandlades och avstyrktes av miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2017/18:MJU24 Ny djurskyddslag. I sitt ställningstagande anförde utskottet bl.a. att det faktum att det finns en lag som syftar till att skydda djur mot lidande är ett tydligt bevis för att den svenska rättsordningen redan tillerkänner djuren ett inneboende värde som går utöver värdet av att vara en ägodel (s. 19). Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (prot. 2017/18:132).

Frågan om att samla all lagstiftning om djur i en särskild djurbalk behandlades av miljö- och jordbruksutskottet senast i betänkandet 2017/18:MJU24 Ny djurskyddslag. I den proposition som bl.a. behandlades i ärendet påpekade regeringen att syftet med djurskyddslagen ska vara att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd (prop. 2017/18:147 s. 60 f.). Andra skyddsintressen vid djurhållning, såsom smittskydd utan direkt koppling till det individuella djurets välmående, sanitära olägenheter för människor eller ordningsfrågor, måste enligt regeringen även fortsättningsvis hanteras i sådan lagstiftning som har till syfte att ta till vara dessa skyddsintressen. Om alla skyddsintressen som sammanhänger med djurhållning

skulle hanteras i en och samma lag skulle stora ändringar krävas både i förslaget till djurskyddslag och i annan lagstiftning, och detta bedömdes av regeringen inte vara lämpligt. I betänkandet fann miljö- och jordbruksutskottet att motionsyrkanden om att införa en djurbalk kunde lämnas utan ytterligare åtgärd. I ställningstagandet anförde utskottet bl.a. att det även fortsättningsvis är mest ändamålsenligt att låta skyddsintresset styra var en djurrelaterad fråga regleras.

När det gäller frågan om en djurskyddsombudsman ska Jordbruksverket enligt förordningen (2009:1464) med instruktion för Jordbruksverket säkerställa ett gott djurskydd. I Jordbruksverkets regleringsbrev för 2018 fick verket i uppdrag att redovisa statistik om och en analys av hur djurskyddskontrollen och myndigheternas övriga djurskyddsarbete fungerar (nationell djurskyddsrapport). I uppdraget ingick även att analysera och ge en bild av djurskyddsläget utifrån utfört arbete. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 april 2019.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har upplyst att en FN-deklaration om djurvälstånd bedöms skapa en global förpliktelse att prioritera djurens välfärd. Den skulle tjäna som inspiration till internationell, regional och nationell förändring. Sverige har ställt sig bakom antagandet av en djurskyddsdeklaration i FN. Hela EU står nu bakom deklarationen. Av organisationen World Animal Protections (WAP) webbplats framgår att 330 djurskyddsorganisationer och 46 regeringar, inklusive Sverige, nu stöder deklarationen.

Utskottets ställningstagande

Frågan om att samla all lagstiftning om djur i en särskild djurbalk har, som framgår av redovisningen ovan, tidigare behandlats av miljö- och jordbruksutskottet. Utskottet instämmer i det som det dåvarande utskottet då gav uttryck för, nämligen att det även fortsättningsvis är mest ändamålsenligt att låta skyddsintresset styra var en djurrelaterad fråga regleras. Mot denna bakgrund föreslås ingen ytterligare åtgärd med anledning av motionerna 2018/19:332 (SD) yrkande 1 och 2018/19:2846 (SD) yrkande 3.

När det gäller yrkandet om att det ska tillsättas en utredning om djurs juridiska status konstaterar utskottet att det framgår av den nya djurskyddslagens portalparagraf att lagen syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och att främja såväl en god djurvälstånd som respekten för djur. Det faktum att det finns en lag som syftar till att skydda djur mot lidande är enligt utskottet ett tydligt bevis för att den svenska rättsordningen redan tillerkänner djuren ett inneboende värde som går utöver värdet av att vara en ägodel. I samma yrkande anför motionärerna att det bör inrättas en djurskyddsombudsman. I denna del konstaterar utskottet att Jordbruksverket är utpekat som den myndighet som har det centrala ansvaret för att säkerställa ett gott djurskydd. I regleringsbrevet för 2018 fick verket i uppdrag att ta fram en nationell djurskyddsrapport där djurskyddskontrollen och myndigheternas övriga

djurskyddsarbete analyseras och redovisas. Vidare finns det andra organ, t.ex. det vetenskapliga rådet för djurskyddsfrågor och det nationella centrumet för djurvälstånd vid SLU (se nedan för närmare information om dessa), som har till uppgift att bevaka djurskyddet utifrån olika perspektiv.

Mot bakgrund av det anförda finner utskottet inte skäl att förorda en utredning om djurs juridiska status. Utskottet finner att det inte heller är befogat att föreslå att det inrättas ytterligare ett djurskyddsorgan. Motion 2018/19:1290 (SD) yrkande 16 avstyrks därmed i sin helhet.

Utskottet välkomnar att den svenska regeringen har ställt sig bakom antagandet av en FN-deklaration om djurskydd. Mot denna bakgrund motiverar varken motion 2018/19:332 (SD) yrkande 5 eller 2018/19:1326 (M) yrkande 2 någon ytterligare åtgärd.

Djurskydd och frågor om konkurrenskraft m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stärkt konkurrenskraft i kombination med starkt djurskydd, om målstyrning i djurskyddslagstiftningen, om djurvälståndersättning, om kontrollprogram och om förändring av beteskravet för mjölkkor.

Jämför reservation 2 (SD, KD), 3 (SD), 4 (KD), 5 (M), 6 (SD) och 7 (C).

Motioner

Övergripande om djurskydd och konkurrenskraft

I kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 2 framhålls behovet av en ändamålsenlig djurskyddsnivå med minskad byråkrati och större flexibilitet. Motionärerna välkomnar att den nya djurskyddslagen tar steg mot att göra lagstiftningen mer målstyrd och mindre detaljerad, men framhåller samtidigt att det är viktigt att den nya lagen verkligen leder till ett starkt djurskydd kan upprätthållas i kombination med minskad byråkrati och större flexibilitet. I samma motion (yrkande 3) efterfrågas kostnadsnyttanalyser när det gäller förslag som rör djurskydd. Motionärerna anför att det finns en målkonflikt mellan förbättrad djurvälstånd och svensk konkurrenskraft på området. Det bör därför närmare utredas hur man på ett effektivt sätt kan höja ambitionen på djurskyddsområdet utan att hämma svensk konkurrenskraft.

Enligt kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del behöver man se över och stärka rättssäkerheten och tillämpningen av djurskyddslagens regelverk samt säkerställa att tillämpningen är likvärdig. Motionärerna anför att regelbördan bör minskas för att svenska lantbrukares konkurrenskraft ska kunna stärkas. Vidare behöver

man se över hur reglerna kan reformeras så att det är syftet med reglerna, inte byråkratin, som står i fokus.

I kommittémotion 2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 46 anförs att regeringen bör verka för att svenska regler på djurskyddsområdet ska tjäna som vägledning inom EU. Motionärerna framhåller att det är viktigt att djurskyddslagstiftningen inom EU harmoniseras och skärps så att svenska lantbrukare inte missgynnas till följd av att bönder i andra länder, på grund av lägre djurskyddskrav, kan sälja sina produkter till lägre priser.

Resultatbaserade ersättningar

I kommittémotion 2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 14 förespråkar motionärerna att såväl regler som ersättningar för djurskydd i större utsträckning bör kopplas till resultat i stället för till åtgärder. På så vis kan man säkerställa djurskyddet samtidigt som den svenska animalieproduktionen stärks.

Djurvälfärdsersättning

I motion 2018/19:366 av Henrik Vinge (SD) efterfrågas ett förbättrat djurskydd i Europa och stärkt konkurrenskraft för svenska bönder. Enligt motionären kan djurvälfärdsersättning vara en lösning. Genom att kompensera svenska producenter för att de tar ett extra stort miljö- och djurhållningsansvar kan de ges bättre förutsättningar att konkurrera också på den europeiska marknaden. Även i motion 2018/19:749 av Mats Wiking (S) i denna del anförs att Sverige bör verka för ett stärkt djurskydd inom EU.

Djuromsorgsprogram

Kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 5 handlar om djuromsorgsprogrammen. Motionärerna anför bl.a. att sådana program är ett sätt att förbättra konkurrenskraften för svensk animalieproduktion eftersom de kan bidra till ökad djurvälfärd, förbättrad djurhälsa och en ökad investeringsvilja samt stimulera teknikutveckling och nya innovationer.

Betesgång för mjölkkor

I kommittémotion 2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 10 efterfrågas en förändring av beteskravet för mjölkkor i lösdrift. Motionärerna anför att ett avskaffat nationellt beteskrav skulle innebära att svenska bönder, i likhet med sina europeiska kollegor, skulle kunna få betesstöd från EU. Detta skulle vara ett steg i riktning mot mer jämlika konkurrensvillkor för svenska mjölkbönder.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Övergripande om djurskydd och konkurrenskraft

Konkurrenskraftsutredningen redovisade i sitt slutbetänkande *Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring* (SOU 2015:15) att svenska regler som är strängare än EU:s djurskyddsbestämmelser medför både ökade och minskade kostnader för företagen. Vissa av kraven innebär att stallbyggnader i vissa fall blir dyrare än i konkurrerande länder och att antalet djur per yta är lägre. Vissa av kraven leder också till ökade arbetskostnader. Samtidigt innebär de svenska lagkraven att djuren är friskare, vilket för företagaren innebär minskade kostnader (s. 78).

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 23) konstaterade regeringen att de regler och villkor som styr produktionen ofta är nödvändiga för att säkra t.ex. miljö, hälsa och djurskydd. Samtidigt ska utformningen och tillämpningen av regler och villkor vara likvärdiga över landet och regler och villkor utformas för att stödja målet om en ökad livsmedelsproduktion samtidigt som relevanta nationella miljömål nås.

Riksdagen har beslutat om ett övergripande mål för livsmedelskedjan och mål för tre strategiska områden: Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och innovation (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17: MJU23, rskr. 2016/17:338).

Målet för det strategiska området Regler och villkor är att utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Detta ska ske med hjälp av ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklningar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten. Livsmedelskedjan inklusive primärproduktionen är komplex, och företagen berörs av en stor mängd regler och myndighetskontakter vid tillståndsprövningar och kontroll. Regler behövs för att skydda miljön, konsumentintressen och djur- och folkhälsan. Samtidigt får inte reglerna eller tillämpningen av dem skapa onödiga hinder som begränsar konkurrenskraft och innovation eller som hämmar utveckling, nyetablering eller förmåga att växa hos livsmedelsföretagen. Inom ramen för livsmedelsstrategin har Jordbruksverket fått i uppdrag att under 2017–2019 ge stöd till studier och försöksverksamhet inom djurområdet som syftar till ökad produktivitet och konkurrenskraft med bibehållen god djurvälstånd (prop. 2018/19:1 utg.omr. 23 s. 28 f.).

I februari 2017 gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag att kartlägga och analysera förutsättningarna för att inom animalieproduktionens område och för andra djurrelaterade lantbruksverksamheter använda en liknande modell som Greppa näringen (ett projekt på miljöområdet för kunskapsöverföring). I uppdraget, som är kopplat till genomförandet av livsmedelsstrategin, ingick också att föreslå hur ett system för ökad kunskapsöverföring och samverkan mellan myndigheter och näringen kan inrättas i syfte att främja en god djurhållning, hållbar animalieproduktion och företagets lönsamhet.

Uppdraget har slutredovisats i Jordbruksverkets rapport 2019:4 och har i korthet utmynnat i följande:

- Utredningen föreslår inrättandet av en nationell oberoende aktör som ska samla animaliesektorns behov och resurser för att stärka en hållbar och konkurrenskraftig animaliesektor i Sverige.
- Tillgängliga medel för tillämpad forskning och utveckling kan nyttjas mer effektivt genom att avståndet mellan forskning och praktik i sektorn minskas.
- Samverkan är en avgörande framgångsfaktor för att nå Livsmedelsstrategins mål. Den nationella aktörens viktigaste roll blir därför att initiera, underlätta och stödja samverkan.

Inom ramen för livsmedelsstrategin gav regeringen under 2017 Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i uppdrag att inrätta ett vetenskapligt råd för djurskyddsfrågor. Det vetenskapliga rådet vid SLU ska ha till huvudsaklig uppgift att vara ett stöd i föreskriftsarbetet på djurskyddsområdet. Rådet ska vara oberoende i den meningen att rådets underlag ska utgå från det vetenskapliga läget. Det vetenskapliga rådets uppgift är att vara riskvärderande instans för djurskydd och att identifiera, sammanställa och utvärdera vetenskaplig forskning om djurskydd och därtill angränsande frågor, som produktionsekonomi och arbetsmiljö, på uppdrag av t.ex. Jordbruksverket. Även andra myndigheter ska vid behov kunna anlita det vetenskapliga rådet. Rådet kan även på eget initiativ göra utredningar i aktuella frågor. Rådets arbete ska vara kopplat till Jordbruksverkets föreskriftsarbete. I mars 2018 fattade SLU beslut om en instruktion för rådets arbete.

Motioner om mer målinriktade och flexibla djurskyddsbestämmelser behandlades och avstyrktes av miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2017/18:MJU24 Ny djurskyddslag. I ställningstagandet i den delen anförde utskottet följande (s. 16):

När det gäller frågan om en målinriktad ramlag konstaterar utskottet att djurskyddslagen redan i dag är målinriktad och flexibel till sin karaktär och att regeringen inte föreslår någon förändring i detta avseende. Däremot instämmer utskottet i regeringens bedömning att mer specifika bestämmelser även fortsättningsvis kommer att behövas i den kommande djurskyddsförordningen och i myndigheternas föreskrifter både för att Sverige ska uppfylla de krav som EU-rätten ställer och för att det av rättssäkerhets- och effektivitetsskäl behövs tydliga, förutsebara och kontrollerbara bestämmelser. I ljuset av detta anser utskottet att det är positivt att Jordbruksverket har i uppdrag att fortsätta arbetet med att förenkla för företagen och att se över sina föreskrifter så att de är så målinriktade och flexibla som möjligt utan att skyddet för djuren försämras.

Resultatbaserade ersättningar

I slutet av november 2017 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om ett inriktningsförslag för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 (COM(2017) 713). I meddelandet anges att den framtida gemensamma

jordbrukspolitiken avses vara mer resultatinkriktad med fokus på grundläggande parametrar såsom jordbrukspolitikens mål och typer av insatser. Enligt meddelandet ska medlemsstaterna få ett större ansvar för hur målen uppfylls. Samtidigt framhåller kommissionen att säkringsprocessen behöver anpassas till den föreslagna resultatinkriktade politiken, vilket inkluderar utveckling och tillämpning av stabila och mätbara indikatorer samt en trovärdig övervakning och rapportering av resultat. I faktapromemoria 2017/18:FPM36 om kommissionens meddelande ställde sig regeringen positiv till den föreslagna ökade målstyrningen och subsidiariteten.

I Regeringskansliets promemoria EU:s framtida jordbrukspolitik (Ds 2018:10) görs bedömningen att regelverket för landsbygdsprogrammet bör öppnas för att i högre grad tillåta resultat- och värdebaserade miljö- och klimatersättningar. Inom miljöersättningarna bör det ges möjlighet att fokusera på resultat som ett komplement till dagens former av miljöersättningar som i hög grad fokuserar på åtgärder och skötselvillkor (s. 13 och 137).

I juni 2018 presenterade kommissionen förslag till förordningar om den rättsliga ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken under perioden 2021–2027, bl.a. förslag (COM(2018) 393 final) till Europaparlamentets och rådets förordning om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013. I motiveringen till förslaget till förordning anges att den nuvarande övergripande förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken anpassas till den nya genomförandemodellen för att avspegla en ökad flexibilitet för medlemsstaterna vid genomförandet av politiken (i linje med lokala behov), för att minska byråkratin för stödmottagarna och för att gå över till en prestationsbaserad politik. Vidare anges att förskjutningen av tonvikten på EU-nivå från efterlevnad till prestation kräver en tydlig definition av de mål som politiken måste uppnå, och dessa mål kommer som nämnts tidigare att fastställas på EU-nivån (s. 14). En motsvarande formulering återfinns också i den föreslagna förordningens ingress (skäl 3).

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har uppgett att regeringen är generellt positiv till resultatbaserade ersättningar. Kommissionens förslag till miljö- och klimatsystem ("Eco Schemes") under pelare 1 ger, såsom förslaget till stöd är utformat, ett ökat utrymme för resultatbaserade ersättningar. Frågan kommer bl.a. att diskuteras i rådsarbetsgrupp och på ministerrådsmöte under april.

Djurvålfärdsersättning

Inom ramen för landsbygdsprogrammet kan ersättning ges för extra djuromsorg, s.k. djurvålfärdsersättning. Syftet med ersättningen är att främja djurens välbefinnande. Ersättningen regleras i artikel 33 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd

för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005. Djurvälståndssättningar kan endast ges för åtgärder som går utöver unionsrätten och nationella lagstiftningskrav och allmän praxis.

Med anledning av den kommande budgetperioden 2021–2027 för den gemensamma jordbrukspolitiken lade kommissionen under 2018 fram ett förslag (COM (2018) 392 final) till en ny förordning, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013. Djurvälståndssättning regleras i artikel 65 i förslaget på ett sätt som innehållsmässigt motsvarar artikel 33 i den nu gällande förordningen.

Frågan om förutsättningarna för att ändra artikel 33 i förordning (EU) nr 1305/2013 behandlas i departementspromemorian EU:s framtida jordbrukspolitik (Ds 2018:10). Av promemorian framgår följande (s. 122):

Enligt analyser från Statens jordbruksverk kan en ändring i landsbygdsförordningen som innebär att ersättning kan lämnas för åtgärder som går utöver bestämmelser i EU:s regelverk, oavsett om sådana åtgärder redan är del av nationell lagstiftning eller praxis, få betydande fördelar för t.ex. grisproduktionen i Sverige som i väsentliga delar står under mer långtgående djurskyddskrav än vad EU:s regelverk kräver.

Om det ska vara möjligt att ge en bred möjlighet att lämna stöd för djurskyddsåtgärder och samtidigt behålla regler och praxis på den nivå vi har i dagsläget krävs en ändring av artikel 33 vad avser:

1. Möjlighet att lämna ersättning för åtgärder som genomförs på grund av tvingande regelverk.
2. Möjlighet att lämna ersättning för åtgärder som ska följas enligt bindande normer.
3. Möjlighet att lämna ersättning för åtgärder som ska följas enligt andra bindande krav.

Eftersom inskränkningarna i artikel 33 varken grundar sig på någon princip i EU-fördragen eller i övrigt på någon konsekvent tillämpad princip i EU-lagstiftningen finns förutsättningar för att argumentera för ett borttagande av dem. Andra argument för ett borttagande av inskränkningarna är att tillämpningen av artikeln i sin nuvarande form leder till skillnader i ländernas möjligheter att ge djurvälståndssättningar eftersom lagar och praxis skiljer sig åt mellan länderna. Det får till följd att konkurrensförutsättningarna på den inre marknaden påverkas negativt då producenter som verkar under strängare krav oftast inte kan ta ut ett högre pris för sina produkter. Nuvarande tillämpning motverkar, i stället för att uppmuntra, strävanden att förbättra djurvälståndet inom EU.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) driver Sverige på för en förändring av förslaget till ny jordbrukspolitik för att det ska vara möjligt att betala ut djurvälståndssättningar för åtgärder som går utöver EU-lagstiftning men som är en del av nationell lagstiftning. Enligt departementet har Sverige en formulerad ståndpunkt att det ska vara möjligt att betala ut

djurvälfärdsersättningar för åtgärder som går utöver EU-gemensamma krav även i de fall åtgärderna utgör del av nationell lagstiftning eller praxis. Regeringen anser också att förslaget till miljö- och klimatsystem – ”Eco Schemes” – under pelare 1 (se ovan) ska kunna öppnas upp även för djurvälferdsersättningar. Dessa frågor har lyfts underhand i de olika grupper där förhandlingar pågår.

Djuromsorgsprogram

Kontrollprogram initieras frivilligt av branschorganisationer för att stärka konkurrenskraften och öka flexibiliteten för företagare samtidigt som en god djurskyddsnivå främjas och upprätthålls. Föresatsen med dessa program är att minst samma djurskyddsnivå ska uppnås som vid tillämpning av ordinarie föreskrifter. Kontrollprogram kallas ibland även för djuromsorgsprogram. Innebörden av ett kontrollprogram är att producenter som är anslutna till programmet förbinder sig att uppfylla ett flertal kriterier som går utöver miniminivån i myndighetsföreskrifter, t.ex. om teknisk utrustning och skötsel av djuren, och att genomgå en utökad kontroll. Den som deltar i sådana kontrollprogram kan samtidigt undantas från vissa andra bestämmelser i föreskrifterna och kan t.ex. få en högre beläggningsgrad än vad som annars är tillåtet.

Vid en interpellationsdebatt i juni 2016 (ip. 2015/16:648) framhöll dåvarande landsbygdsministern Sven-Erik Bucht bl.a. följande om djuromsorgsprogrammen:

Det är viktigt att kontrollprogrammen vilar på en god rättslig grund och det är utgångspunkten för det arbete som för närvarande pågår inom Regeringskansliet beträffande kontrollprogrammen. [...] Jag är medveten om att det finns ett intresse från nya branscher för kontrollprogram. De kontrollprogram som finns i dag har dock skilda förutsättningar, och utformningen av de olika programmen skiljer sig också åt mellan olika branscher. Ett nytt rättsligt ramverk måste kunna underbygga såväl de kontrollprogram som existerar i dag som sådana program som branschen vill starta i framtiden. Systemet bör också fungera under en längre tid så att det inte genast behöver ersättas av nya regler.

I livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) anförde regeringen bl.a. följande om att på djurskyddsområdet reglera kontrollprogram på lag- eller förordningsnivå (s. 58):

Regeringen anser att kontrollprogram är ett sätt att under kontrollerade former öka flexibiliteten i hur ansvarsfulla djurhållare kan uppnå den djurskyddsnivå som regelverket föreskriver. Regeringen anser därför, i likhet med Konkurrenskraftsutredningen, att arbetet med sådana program bör fortsätta. För att öka kunskap och förståelse och därmed acceptansen för kontrollprogram, bör miljö-, djurskydds- och konsumentintressen tas till vara. Tanken med kontrollprogrammen är att minst samma djurskyddsnivå ska uppnås som vid tillämpning av ordinarie föreskrifter. Regeringen bedömer dock, i likhet med flera länsstyrelser, Jordbruksverket och SWEDAC, att Djurskyddsutredningens förslag om reglering av kontrollprogram i djurskyddslagen behöver vidareutvecklas. Inom dåvarande Landsbygdsdepartementet har därför en promemoria med ett

alternativt förslag till reglering av kontrollprogram tagits fram (dnr N2015/00334/RS). Förslaget innebär ändringar i djurskyddsförordningen (1988:539). Förslaget har remitterats och bereds i Regeringskansliet. Regeringen anser att frågan om kontrollprogram bör hanteras inom ramen för det ärendet och att det i vart fall inte för närvarande bör införas någon reglering av kontrollprogram i djurskyddslagen.

I anslutning till miljö- och jordbruksutskottets beredning av proposition 2017/18:147 Ny djurskyddslag upplyste Näringsdepartementet om att frågan om frivilliga kontrollprogram var föremål för beredning i ärendet om den nya djurskyddsförordningen.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har uppgett att regeringens bedömningar om kontrollprogram framgår av propositionen om den nya djurskyddslagen (prop. 2017/18:147 s. 51) och propositionen om livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104 s. 57–58). Enligt Näringsdepartementet är avsikten att arbeta vidare med ett förslag till rättslig reglering på förordningsnivå, och frågan är fortfarande under beredning inom Regeringskansliet.

Betesgång för mjölkkor

Av 2 kap. 2 § djurskyddslagen framgår att djur ska hållas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas och att de ges möjlighet till ett naturligt beteende. Enligt 2 kap. 3 § djurskyddsförordningen ska nötkreatur som hålls för mjölkproduktion och som är äldre än sex månader hållas på bete sommartid. Jordbruksverket får enligt 2 kap. 5 § meddela föreskrifter om hur betet och utevistelsen ska anordnas. Enligt 2 kap. 6 § djurskyddsförordningen får Jordbruksverket, och vissa fall länsstyrelsen, också i enskilda fall besluta om undantag från beteskravet. Föreskrifter bl.a. om hur betet och utevistelsen ska anordnas finns i 6 kap. i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om nötkreaturshållning inom lantbruket (SJVFS 2019:18).

Bestämmelsen i 2 kap. 2 § djurskyddslagen motsvaras i huvudsak av 4 § i den tidigare gällande djurskyddslagen (1988:534). Bestämmelsen infördes för husdjursproduktionen eftersom denna grupp av djur bedömdes vara särskilt utsatt på grund av de ekonomiska intressen som ligger i djurhållningen. I förarbetena till den tidigare gällande djurskyddslagen (prop. 1987/88:93) beskrevs naturligt beteende för mjölkkor i huvudsak utifrån djurhållningssystemet och behovet av betesgång. Det senare beskrevs på följande sätt (s. 21):

För både bundna kor och kor i lösdrift bör dock krav uppställas på betesgång. Särskilt viktigt är detta naturligtvis för de djur som står uppbundna resten av året. I det traditionella sättet att hålla mjölkkor har också ingått att låta djuren gå på bete under sommarhalvåret. Inomhus-hållning sommartid har visats öka frekvensen av vanliga och viktiga sjukdomar. Kravet på betesgång är därför mycket viktigt. Betesgång ger dessutom djuren ett allmänt välbefinnande och god motion samtidigt som djuren får möjlighet till ett naturligt beteende.

Den 1 mars 2016 svarade landsbygdsministern följande på en skriftlig fråga (fr. 2015/16:827) om beteskravet:

Det svenska beteskravet är unikt och innebär viktiga djurvälståndsfördelar. Förutom att djuren får utlopp för sitt naturliga beteende får de även motion. Kor som går ut och betar på sommaren blir också friskare än de som står inne. Samtidigt är jag är medveten om att beteskravet kan innebära en ekonomisk belastning och en expansionsbegränsning för vissa djurhållare. Regeringen anser att det är viktigt att inte sänka djurvälståndet i Sverige. Däremot behöver vi arbeta med att modernisera regelverk och göra dem smartare så att det blir enklare för företagen att leva med de regler vi har, utan att kraven på djurskydd eller kvaliteten i djurhållningen urholkas. Kravet på att kor ska gå på bete delar av året är bestämt av regeringen. Det är Statens jordbruksverk som utformar hur reglerna ska se ut i detalj.

En motion om att avskaffa det svenska beteskravet för mjölkkor behandlades och avstyrktes i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2016/17: MJU12 Djurskydd. I ställningstagandet i denna fråga anförde utskottet följande:

Utskottet vill påminna om att de djurskyddsbestämmelser som finns motiveras av att det finns ett behov av dem, antingen genom forskningsrön eller genom praktiska erfarenheter. Kravet om betesgång för mjölkkor är utmärkande för den svenska djurskyddslagstiftningen och syftar till att tillgodose kornas grundläggande behov av att röra sig och utföra sina naturliga beteenden. Beteshållningen har visat sig ha många positiva effekter, inte minst på djurhälsoläget och miljön. Utskottet är samtidigt medvetet om att lagkravet kan medföra ökade kostnader för näringen, och att både producenter och kontrollmyndigheten tidigare haft problem med hur beteskravet ska tolkas och genomföras för att det ska anses vara uppfyllt. Jordbruksverkets nyligen reviderade föreskrifter syftar till att tydliggöra och förenkla tidigare regler i flera avseenden. De nya betesreglerna innebär bl.a. större flexibilitet för djurhållare, och dessutom har flera administrativa förenklningar vidtagits. Jordbruksverket har även fortsättningsvis till uppgift att se över och vid behov omarbета djurskyddsföreskrifterna i takt med att ny vetenskap och praktiska erfarenheter presenteras.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) finns det i nuläget inga planer på att föreslå att beteskravet avskaffas.

Utskottets ställningstagande

Övergripande om djurskydd och konkurrenskraft

Av redovisningen ovan framgår att Jordbruksverket nyligen redovisade ett regeringsuppdrag att utreda hur ett system för ökad kunskapsöverföring och samverkan mellan näringen och myndigheterna kan se ut i syfte att främja både hög djuromsorg och lönsamhet för företagen. Utskottet välkomnar flera av utredningens slutsatser, bl.a. förslaget om att inrätta en oberoende nationell aktör som ska samla animaliesektorns behov och resurser för att stärka en hållbar och konkurrenskraftig svensk animalieproduktion. Av redovisningen ovan framgår att det under 2017 inrättades ett vetenskapligt råd för djurskyddsfrågor som har till huvudsaklig uppgift att vara ett stöd i föreskriftsarbetet på djurskyddsområdet. Rådet är en viktig aktör i arbetet med att skapa ett regelverk som bidrar till en hög djurvälstånd och en ökad livsmedelsproduktion samtidigt som man får en ökad acceptans och god

efterlevnad av bestämmelserna. Utskottet anser att det som nu beskrivits sammantaget kan leda till ökad konkurrenskraft med ett bibehållet högt djurskydd. Vidare konstaterar utskottet att djurskyddslagen är en ramlag som är målinriktad och flexibel till sin karaktär, medan mer specifika bestämmelser finns i djurskyddsförordningen och i myndigheternas föreskrifter. Utskottet bedömer också att det nya djurskyddsrättsliga regelverket skapar goda förutsättningar för ett gott djurskydd i kombination med en ökad flexibilitet. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2018/19:1290 (SD) yrkandena 2 och 3, 2018/19:2425 (C) yrkande 47 i denna del och 2018/19:2736 (KD) yrkande 46 avslås.

Resultatbaserade ersättningar

När det gäller frågan om att ersättningar för djurskydd i större utsträckning bör kopplas till resultat i stället för åtgärder noterar utskottet att många djurskyddsstöd finns inom ramen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. I EU-kommissionens inriktningsförslag för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 betonas att den framtida jordbrukspolitiken ska vara mer resultatbaserad med fokus på jordbrukspolitikens mål. Detta synsätt kommer också till uttryck i det förslag till den nya förordning om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken som kommissionen lade fram under förra året. Utskottet välkomnar detta förslag liksom att kommissionens förslag till miljö- och klimatåtgärder under pelare 1 kan öka utrymmet för resultatbaserade ersättningar. Mot denna bakgrund anser utskottet att motion 2018/19:2896 (M) yrkande 14 inte motiverar någon åtgärd.

Djurvälfärdsersättning

För närvarande är det enbart möjligt att få s.k. djurvälfärdsersättning inom ramen för landsbygdsprogrammet för sådana åtgärder som går utöver unionsrätten och nationella lagstiftningskrav och allmän praxis. Av redovisningen ovan framgår att Sverige, genom regeringen, vid förhandlingar inom EU driver på för att det ska bli möjligt att ge ersättning redan för sådana åtgärder som går utöver vad som krävs enligt EU-gemensamma krav. Regeringens ståndpunkt är också att förslaget till miljö- och klimatåtgärder under pelare 1 i EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska kunna öppnas upp även för djurvälfärdsersättningar. Utskottet välkomnar det arbete som bedrivs i frågan och hoppas på ett positivt utfall av förhandlingarna. Motionerna 2018/19:366 (SD) och 2018/19:749 (S) i denna del anses mot denna bakgrund inte motivera någon ytterligare åtgärd.

Djuromsorgsprogram

Kontrollprogram, även kallade djuromsorgsprogram, är frivilliga åtaganden som näringen själv initierar. Utskottet anser att kontrollprogram är ett bra sätt för att under kontrollerade former öka flexibiliteten i hur ansvarsfulla

djurhållare kan uppnå den djurskyddsnivå som regelverket föreskriver. Av denna anledning är det viktigt att kontrollprogrammen ges goda förutsättningar att utvecklas. Det är samtidigt av grundläggande betydelse att sådana program och kontrollen av dessa vilar på en tydlig rättslig grund. Utskottet välkomnar därför det arbete med att ta fram ett förslag till rättslig reglering på förordningsnivå som pågår inom Regeringskansliet. Utskottet ser fram emot utfallet av detta arbete och föreslår att motion 2018/19:1290 (SD) yrkande 5 för närvarande lämnas utan åtgärd.

Betesgång för mjölkkor

Det förra miljö- och jordbruksutskottet behandlade under 2017 en motion om att avskaffa det svenska beteskravet och anförde i sitt ställningstagande det som framgår av redovisningen ovan. Utskottet instämmer i det som då konstaterades och anser att de positiva aspekterna av det svenska beteskravet uppväger de eventuella nackdelar detta kan ha i kostnads- och konkurrensmässigt hänseende för näringen. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2018/19:2736 (KD) yrkande 10.

Antibiotikafrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om arbetet mot antibiotikaresistens, bl.a. om inrättande av ett vetenskapligt råd för antibiotikafrågor.

Jämför reservation 8 (KD) och 9 (M, KD) samt särskilt yttrande 1 (V).

Motioner

I motion 2018/19:1253 av Betty Malmberg (M) framhålls vikten av att dels systematiskt utvärdera den svenska strategin mot antibiotikaresistens (yrkande 1), dels minska användningen av antibiotika globalt (yrkande 2). Enligt motionären bör regeringen snarast utse en lämplig aktör som får i uppdrag att svara för en systematisk utvärdering av strategin. Dessutom bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att verka för att användningen av antibiotika på global nivå ska reduceras och regleras hårdare.

Enligt motion 2018/19:1875 av Sten Bergheden (M) bör Sverige se över möjligheterna att ta fram en tydlig strategi för hur man kan säkerställa att länder som inte använder mycket antibiotika i sin djuruppfödning inte missgynnas. Arbetet bör genomsyras av att politiken driver på för en generell minskning av antibiotikaanvändning vid djuruppfödning.

I kommittémotion 2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 44 i denna del framhålls vikten av att EU-reglerna om antibiotikaanvändning

på friska djur upprätthålls i praktiken. I yrkande 47 efterfrågar motionärerna att all förebyggande gruppbehandling av djur med antibiotika ska vara förbjuden. Motionärerna efterlyser också att det på EU-nivå ska införas en regel om att veterinärer inte får tjäna pengar på att förskriva antibiotika (yrkande 48). I yrkande 49 anförs att förhandlingar genast bör genomföras på högsta politiska nivå i syfte att enas om nationella kvoter för mängden antibiotika som får ges till djur inom respektive land. I samma motion föreslås att ett internationellt vetenskapligt råd, motsvarande FN:s klimatpanel IPCC, inrättas för att ta fram bästa möjliga vetenskapliga underlag för vilka nivåer som är hållbara för att vi ska hålla mängden resistent bakterier på en acceptabel nivå (yrkande 50). I motionen framhålls också behovet av en tydlig övervakning och sammanställning av statistik över antibiotikaanvändningen på global nivå (yrkande 51).

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Sveriges arbete för att minska användningen av antibiotika och arbete mot antibiotikaresistens behandlades utförligt i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2017/18:MJU24 En ny djurskyddslag. Av det arbete som där redovisades och som efter det har genomförts kan bl.a. följande nämnas.

Den 21 april 2016 beslutade regeringen om en strategi för arbetet mot antibiotikaresistens. Strategins övergripande målsättning är att bevara möjligheten till effektiv behandling av bakteriella infektioner hos människa och djur. Strategin innehåller också sju specifika mål där regeringen i anslutning till varje mål har identifierat vad som är viktigt att beakta för att uppnå målet. Det sjunde målet handlar om ledarskap inom EU och internationellt samarbete. Målet innebär att Sverige ska fortsätta visa ledarskap i arbetet mot antibiotikaresistens och verka för klok och ansvarsfull användning av antibiotika globalt såväl i de multilaterala processerna och arbetet inom EU som i bilaterala kontakter och samarbeten. Det innebär också att globala åtaganden inom Agenda 2030, liksom Sveriges politik för global utveckling (PGU) ska utgöra centrala ramverk. I anslutning till målet konstateras också bl.a. följande i strategin:

Resistensproblematiken är inte kopplad till nationsgränser, utan kan spridas till exempel vid handel med djur. För att komma till rätta med resistensproblematiken inom djurhållningen är det därför nödvändigt att andra medlemsstater inom EU vidtar liknande åtgärder som redan genomförts i Sverige. Detta är viktigt ur ett konkurrensperspektiv så att inte de djurhållare som kontinuerligt arbetar för att hålla antibiotikaanvändningen nere missgynnas. Sverige måste därför försöka påverka de andra medlemsstaterna att arbeta med strategier som bygger på förbättrad djurhälsa och en mer ansvarsfull användning av antibiotika inom animalieproduktion.

Regeringens strategi för arbetet mot antibiotikaresistens gäller fram till 2020. Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) kommer strategin att revideras, men det finns i dagsläget ingen tidsplan för det arbetet.

Enligt budgetpropositionen för 2019 är Sverige alltså det land inom EU som har den lägsta försäljningen av antibiotika till livsmedelsproducerande djur. Den totala rapporterade försäljningen av antibiotika till djur ligger på ungefär samma nivå som 2015 (10,5 ton). Användningen av antibiotika som är särskilt värdefull inom humanmedicinen har minskat till fördel för en relativt högre användning av mindre resistensdrivande preparat. Av propositionen framgår vidare att Jordbruksverket och Folkhälsomyndigheten gemensamt ansvarar för en nationell samverkansfunktion för arbetet mot antibiotikaresistens. Som en del i det arbetet har en gemensam tvärsektorieell handlingsplan mot antibiotikaresistens tagits fram för perioden 2018–2020. Handlingsplanen omfattar bl.a. djurhållning, veterinärmedicin, livsmedel och forskning. Sverige ligger långt fram på djursidan när det gäller antibiotikaresistens. Den svenska modellen om hållbar djurhållning med låg antibiotikaanvändning sprids utanför Sveriges gränser, bl.a. i forum som Världspannsorganisationen för djurhälsa (OIE), Codex Alimentarius (regelverket inom Codex Alimentarius Commission, CAC, vilket är ett internationellt program för livsmedelsstandarder), Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), OECD och EU-kommissionens arbetsgrupper. Likaså driver EU på svenskt initiativ samarbete om minskad användning av antibiotika i djurproduktionen för att motverka antimikrobiell resistens (AMR) i pågående frihandelsförhandlingar med Mercosur, Indonesien, Filippinerna, Australien samt Nya Zeeland och har fått gehör för frågan i de avslutade förhandlingarna med Mexiko. Vidare omfattas frågan av uppföljningen av EU:s frihandelsavtal med Kanada (prop. 2018/19:1 utg.omr. 23 s. 38).

I regleringsbrevet för 2019 har Jordbruksverket fått i uppdrag att redovisa hur myndighetens verksamhet har bidragit till att bekämpa antibiotikaresistens.

Nyligen antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/4 av den 11 december 2018 om tillverkning, utsläppande på marknaden, användning av foder som innehåller läkemedel, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 och om upphävande av rådets direktiv 90/167/EEG. Förordningen ska börja tillämpas den 28 januari 2022.

Förordningen om veterinärmedicinska läkemedel innehåller, liksom det nu gällande direktivet, ett förbud mot att använda antibiotika i tillväxtfrämjande syfte (artikel 107.2). Några viktiga nyheter i förordningen är att antibiotika inte får användas rutinmässigt och inte heller för att kompensera för dålig hygien, bristfällig djurhållning eller bristande vård eller för att kompensera för dålig jordbruksdrift (artikel 107.1). Den nya förordningen innebär också ett förbud mot användning av antibiotika i förebyggande syfte till grupper av djur, och användning av antibiotika i förebyggande syfte till ett enskilt djur får endast ske i vissa undantagsfall och på vissa villkor (artikel 107.3). Tillsammans med krav på medlemsstaterna att årligen redovisa siffror för

försäljning och användning av antibiotika till djur (artikel 57) förväntas de nya reglerna bidra till en fortsatt minskning av den veterinärmedicinska antibiotikaanvändningen i EU (jfr regeringens pressmeddelande i frågan den 26 november 2018).

För att säkerställa att målen med förordningen om veterinärmedicinska läkemedel verkligen uppnås i hela unionen framhålls i dess ingress (skäl 85–88) bl.a. vikten av att medlemsstaterna har system för att kontrollera att bestämmelserna följs och att kommissionen bör få utföra revisioner för att kontrollera hur de nationella kontrollsystemen fungerar. Det framhålls också att det är nödvändigt att medlemsstaterna inrättar lämpliga sanktionssystem för överträdelser av förordningen. Av artikel 123 följer därför att regelefterlevnaden bl.a. hos de som äger och håller livsmedelsproducerande djur ska bli föremål för regelbundna kontroller. Kommissionens befogenhet att göra revisioner av medlemsstaternas kontrollsystem och systemens lämplighet regleras i artikel 124.

Den nya förordningen om veterinärmedicinska läkemedel innehåller inget förbud mot veterinär försäljning av antibiotika i vinstgivande syfte. Av miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2017/18:MJU24 En ny djurskyddslag framgår följande i denna fråga (s. 87):

När det gäller frågan om avansförbud har Sverige enligt uppgift från Näringsdepartementet i förhandlingarna om förslaget till ny förordning om veterinärmedicinska läkemedel [...] föreslagit ett förbud mot veterinär försäljning av antibiotika i vinstgivande syfte. Vissa medlemsstater har ett liknande system som Sverige, medan flertalet menar att deras veterinärer är beroende av att kunna sälja läkemedel. I Sverige får man som veterinär endast tillhandahålla s.k. jourdos och då ta betalt för de merkostnader det innebär att hålla läkemedlet i lager (svinn m.m.). Förslaget har inte fått tillräckligt stöd under förhandlingarna. Sverige har även verkat för en möjlighet för medlemsstaterna att anta mer långtgående nationella regler om antibiotikaanvändning, och Näringsdepartementet bedömer i nuläget att Sverige kommer att kunna bibehålla sitt avansförbud.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har upplyst om att veterinärer i Sverige inte får bedriva detaljhandel med läkemedel och att Sverige kommer att kunna behålla dessa regler med stöd av artikel 103.1 i förordningen om veterinärmedicinska läkemedel.

I och med den nya förordningen om veterinärmedicinska läkemedel inrättas det en kommitté inom den Europeiska läkemedelsmyndigheten (European Medicines Agency, EMA). Enligt artikel 141 ska kommittén bl.a. utarbeta läkemedelsmyndighetens vetenskapliga yttranden i frågor som rör utvärdering och användning av veterinärmedicinska läkemedel samt ge vetenskapliga råd om användningen av antimikrobiella medel (vilket inkluderar antibiotika) och medel mot parasiter på djur för att begränsa förekomsten av resistens inom unionen till ett minimum och uppdatera den rådgivningen vid behov. Kommittén ska inom ramen för samarbetet med Världshälsoorganisationen för djurhälsa (OIE) avge vetenskapliga yttranden om utvärdering av vissa veterinärmedicinska läkemedel som uteslutande är avsedda att saluföras utanför unionen.

I januari 2019 träffades det s.k. januariavtalet mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna. Avtalet är en överenskommelse om politikens inriktning på flera områden. Enligt avtalet (p. 25) ska Sverige arbeta internationellt för minskad antibiotikaanvändning globalt. En utredning ska tillsättas under 2020.

Utskottets ställningstagande

Av redovisningen ovan framgår att Sverige på olika sätt och i skilda forum bedriver ett fortlöpande och engagerat arbete i antibiotikafrågor, såväl nationellt som inom EU och på global nivå. Utskottet välkomnar i detta sammanhang den nya förordningen om veterinärmedicinska läkemedel och bestämmelserna om att antibiotika aldrig får användas rutinmässigt och förbudet mot att i förebyggande syfte behandla grupper av djur med antibiotika. Utskottet ser också positivt på att det i och med den nya förordningen inrättas en vetenskaplig kommitté vid den europeiska läkemedelsmyndigheten, EMA. I samband med förhandlingarna om förordningen har Sverige drivit på för att det inom hela EU ska vara förbjudet med försäljning av antibiotika i vinstgivande syfte. Sveriges linje har dessvärre inte fått tillräckligt stöd, men medlemsstaterna kan dock behålla eller införa ett avansförbud på nationell nivå. Mot bakgrund av det som nu anförts anser utskottet att motionerna 2018/19:1253 (M) yrkandena 1 och 2, 2018/19:1875 (M) och 2018/19:2736 (KD) yrkandena 44 i denna del och 47–51 kan lämnas utan åtgärd.

Offentlig kontroll och regelefterlevnad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om behörighetskrav för djurskyddskontrollanter, om rätt för Jordbruksverket att utföra revision av djurskyddskontrollen och om kontroll av regelefterlevnaden vid bl.a. djurtransporter.

Jämför reservation 10 (SD), 11 (C), 12 (C) och 13 (KD) samt särskilt yttrande 2 (V).

Motioner

I kommittémotion 2018/19:1287 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 30 påtalas att kompetensen hos de myndigheter och kontrollanter som utför djurskyddskontroller behöver säkerställas. Motionärerna menar också att de som arbetar med djurskyddstillsyn i största möjliga mån ska ha egen erfarenhet av djurhållning. Detsamma framhålls i kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 9.

Enligt kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del framhålls behovet av att se över och stärka rättssäkerheten och tillämpningen av djurskyddslagens regler liksom behovet av att säkerställa att tillämpningen är likvärdig. Motionärerna anför bl.a. att Jordbruksverket ska bemyndigas att utföra revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroller.

Enligt kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 46 måste regeringen verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter av levande djur. Motionärerna anför att reglerna för transporter av levande djur inom EU inte efterlevs av alla medlemsstater. Kontrollerna av hur medlemsstaterna följer regelverket bör enligt motionärerna därför förbättras eftersom alla skärpningar av reglerna blir tandlösa om efterlevnaden inte säkerställs.

I kommittémotion 2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 44 i denna del framhålls vikten av att förbudet inom EU om rutinmässig kupering av grisars svansar upprätthålls i praktiken.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 8 kap. 1 § djurskyddslagen (2018:1192) utövar länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer (kontrollmyndigheterna) offentlig kontroll av efterlevnaden av djurskyddslagen, föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna.

Av 8 kap. 2 § samma lag framgår att kontrollmyndigheterna, utöver vad som framgår av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, ska ha tillgång till djurskyddsutbildad personal i den omfattning som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Enligt 8 kap. 6 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om bl.a. offentlig kontroll. I 8 kap. 16 § djurskyddsförordningen bemyndigas Jordbruksverket att meddela sådana föreskrifter.

Djurskyddskontrollanternas kompetens

I förarbetena till den nya djurskyddslagen (prop. 2017/18:147 s. 195) anförde regeringen att det inte är lämpligt att i föreskrifter ställa upp tvingande krav på vissa kvalifikationer för djurskyddskontrollanter. Regeringen framhöll att den typen av reglering inte finns för myndighetsanställda som utför tillsyn eller kontroll på andra områden. Vidare anfördes att det i Sverige tvärtom är relativt ovanligt med sådan behörighetsreglering, och regleringen förbehålls sektorer där särskilt höga kompetenskrav behöver ställas, t.ex. för yrken inom hälso- och sjukvården. Regeringen anförde vidare att det hos Jordbruksverket och

övriga kontrollmyndigheter bedrivs ett kontinuerligt arbete för att på andra sätt säkerställa att kontrollpersonalen har lämplig kompetens. Regeringen bedömde därför att det inte borde införas något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kontrollpersonalens kompetens.

Likvärdig och effektiv djurskyddskontroll

I förarbetena till den nya djurskyddslagen (prop. 2017/18:147 s. 190) anförde regeringen att det är mycket viktigt att djurskyddskontrollen är likvärdig och effektiv i hela landet, vilket också var syftet med den omorganisation av verksamheten som genomfördes 2009. Ansvaret för den operativa kontrollen överfördes då från kommunerna till länsstyrelserna. Statskontoret utvärderade, på uppdrag av regeringen, omorganisationen 2011 och konstaterade i sin rapport att kontrollen utvecklats positivt, bl.a. genom att likvärdigheten och samordningen hade ökat (Djurskyddskontrollens utveckling, Statskontoret 2011:23). Statskontoret bedömde dock samtidigt att det fanns utrymme för ytterligare effektiviseringar och föreslog bl.a. att styrningen, uppföljningen och utvärderingen av kontrollen skulle öka.

Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna samverkar i ett gemensamt råd, dvs. rådet för djurskyddskontroll. Rådet har till uppgift att verka för att djurskyddskontrollen utvecklas i syfte att bli mer rättssäker, likvärdig och effektiv (8 kap. 11 § djurskyddsförordningen).

Av budgetpropositionen för 2019 framgår att de resurser som länsstyrelserna totalt lägger på djurskyddskontroller och annan djurskyddsverksamhet ökade under 2017 för första gången sedan 2012. Förutsättningarna för att bedriva kontrollverksamhet och effektivitet i kontrollarbetet skiljer sig fortfarande åt mellan olika delar av landet. Ytterligare arbete för att minska skillnaderna inleddes under 2017, bl.a. genom ökat erfarenhetsutbyte mellan länen. Under 2017 fortsatte rådet för djurskyddskontroll att verka för en mer rättssäker och likvärdig kontroll. Rådet fokuserade även på att underlätta för djurägare att göra rätt, ett förebyggande arbete som kompletterar djurskyddskontrollen. Inom ramen för regeringens livsmedelsstrategi har Jordbruksverket fått i uppdrag av regeringen att under 2017–2020 vidta åtgärder för att stödja kompetensutvecklingen och utvecklingen av digitala verktyg som underlättar genomförandet av inspektioner och övrigt kontrollarbete och som bidrar till att öka kvaliteten, likvärdigheten och effektiviteten i djurskyddskontrollen (prop. 2018/19:1 utg.omr. 23 s. 27 och 34).

Enligt Jordbruksverkets regleringsbrev för 2019 ska verket redovisa vilka metoder som använts i tillsynen över djurhälsopersonalen, omfattningen av tillsynen, viktigare iakttagelser i tillsynen och vilka eventuella skillnader som finns inom landet. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 april 2019 och i tillämpliga delar innehålla en jämförelse med de närmast föregående två åren.

Jordbruksverkets revision av länsstyrelserna

När det gäller frågan om att Jordbruksverket bör få rätt att utföra revision av länsstyrelserna framgår det av 8 kap. 10 § djurskyddsförordningen att Jordbruksverket ska samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och ge stöd, vägledning och råd till dem. Enligt bestämmelsen ska Jordbruksverket senast den 15 april varje år till Regeringskansliet redovisa statistik och en analys av hur djurskyddskontrollen och myndigheternas övriga djurskyddsarbete fungerar (nationell djurskyddsrapport). Redovisningen ska inkludera jämförelser med tidigare år. Jordbruksverket ska enligt samma bestämmelse även analysera och ge en bild av djurskyddsläget utifrån det djurskyddsarbete som utförts.

Enligt 8 kap. 16 § djurskyddsförordningen får Jordbruksverket meddela föreskrifter om

1. den offentliga kontrollen
2. samverkan mellan kontrollmyndigheter
3. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen att lämna information till Jordbruksverket om den kontrollverksamhet som bedrivs.

Av artikel 4.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (förordningen om offentlig kontroll) framgår att de behöriga kontrollmyndigheterna ska utföra interna revisioner eller låta utföra externa revisioner och med beaktande av resultaten ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de uppfyller målen i förordningen. Dessa revisioner ska bli föremål för oberoende granskning och genomföras på ett sätt som tillåter insyn. Enligt 14 a § förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk får myndigheten på begäran av en länsstyrelse utföra sådana revisioner av länsstyrelsernas kontrollverksamhet som avses i artikel 4.6 i ovan nämnda kontrollförordning. En bestämmelse som motsvarar artikel 4.6 finns i artikel 6 i den nya kontrollförordning som beskrivs nedan.

Regelefterlevnad

En av EU-kommissionens huvuduppgifter är att kontrollera att medlemsstaterna fullgör sina EU-rättsliga åtaganden. Vid överträdelse kan kommissionen väcka talan mot en medlemsstat i EU-domstolen.

En ny kontrollförordning har antagits och ska börja tillämpas fr.o.m. den 14 december 2019 (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017). Kontrollförordningen reglerar bl.a. hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras, finansieras och genomföras. Målet med förordningen är att fastställa harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll. Den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid offentlig kontroll som utförs för att säkerställa att

unionslagstiftningen inom en rad olika sakområden – bl.a. djurhälsokrav och djurskyddskrav – följs, oavsett om de närmare tillämpningsbestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller i medlemsstaternas nationella lagstiftning.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörernas egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I promemorian En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning (Ds 2018:41) föreslås ändringar som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till förordningen. Promemorian har remitterats och ett författningsförslag kommer att presenteras någon gång under hösten 2019.

Bestämmelser om transport av djur finns i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 (djurtransportförordningen). Europaparlamentet beslutade nyligen om en resolution om skärpta regler för djurtransporter (Europaparlamentets resolution den 14 februari 2019 om genomförandet av rådets förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport inom och utanför EU (2018/2110(INI))). Enligt resolutionen, som nu ska behandlas av kommissionen, ska bl.a. transporttiderna minska och straffen skärpas för brott mot regelverket om djurtransporter. I resolutionen rekommenderas också att det i början av nästa mandatperiod inrättas en undersökningskommitté om djurvälståndet vid transporter inom och utanför EU. Kommittén bör på lämpligt sätt undersöka rapporterad vanvård av transporterade djur och bristande efterlevnad av befintliga EU-regler.

I artikel 21 i den nya kontrollförordningen anges vad den offentliga kontrollen ska omfatta för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna om djurskydd när djur transporteras. Offentlig kontroll ska bl.a. ske vid långa transporter för att verifiera att det finns giltigt tillstånd för transportörer, giltigt intyg om godkännande för transportmedel och giltiga kompetensbevis för förare. Bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad finns i artikel 138. De behöriga myndigheterna kan vid bristande efterlevnad bl.a. återkalla godkännande av transportmedel, transportörens tillstånd och förarens kompetensbevis. Enligt artikel 139 ska medlemsstaterna också ha regler för sanktioner. Bestämmelser om straff och sanktioner för överträdelser av bl.a. vissa bestämmelser i djurtransportförordningen finns i 10 kap. djurskyddslagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är av grundläggande betydelse att djurskyddskontrollen är både rättssäker och effektiv. När det gäller frågan om att djurskyddskontrollanterna ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning konstaterar utskottet att uppdraget som djurskyddskontrollant även kräver andra färdigheter än kunskap om djur, bl.a. sådan kunskap om författningarna som styr myndighetens agerande mot enskilda. Denna kunskap är nödvändig för att upprätthålla rättssäkerheten. Utskottet konstaterar också att det redan i dag finns ett krav om att kontrollmyndigheten ska ha tillgång till djurskyddsutbildad personal för att verksamheten ska kunna skötas tillfredsställande. Behörighetsreglering finns bara inom vissa områden där särskilt höga krav måste ställas, såsom yrken inom hälso- och sjukvården. Sammantaget finner utskottet inte skäl att förorda en behörighetsreglering för djurskyddskontrollanter utan avstyrker motionerna 2018/19:1287 (SD) yrkande 30 och 2018/19:1290 (SD) yrkande 9.

När det gäller frågan om att Jordbruksverket ska få utföra revision av länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroll noterar utskottet att Jordbruksverket har till uppgift att samordna länsstyrelsernas verksamhet och att verket får meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollmyndigheterna att lämna uppgifter om hur kontrollen bedrivs. Jordbruksverket har enligt sin instruktion också rätt att på en länsstyrelses begäran utföra revisioner av länsstyrelsens kontrollverksamhet. Mot bakgrund av det anförda och det arbete som för närvarande pågår med att öka kvaliteten, likvärdigheten och effektiviteten inom djurskyddskontrollen är utskottet inte berett att tillmötesgå begäran i motion 2018/19:2425 (C) yrkande 47 i denna del.

När det gäller frågan om regelefterlevnad vill utskottet framhålla att utgångspunkten naturligtvis är att gällande regler måste följas. På EU-nivå är det därför en av kommissionens främsta uppgifter att kontrollera att det beslutade EU-rättsliga regelverket efterlevs i medlemsstaterna. Av redovisningen ovan framgår att det har antagits en ny kontrollförordning vars mål är att fastställa harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll inom en rad sakområden, bl.a. djurhälsokrav och djurskydd. Utskottets bedömning är att förordningen kommer att bidra till en bättre och mer likvärdig kontroll inom hela unionen. I fråga om transporter av levande djur välkomnar utskottet Europaparlamentets nyligen meddelade resolution om djurtransporter. I resolutionen har parlamentet framhållit att transporttiderna måste minska och straffen skärpas för brott mot regelverket om djurtransporter. Parlamentet rekommenderar också att det inrättas en kommitté som ska ha till uppdrag att undersöka djurvälståndet vid transporter inom och utom EU och att rapportera bristande efterlevnad av befintliga EU-regler. Utskottet ser fram emot kommissionens fortsatta arbete med frågan. Mot denna bakgrund anser utskottet att motion 2018/19:2425 (C) yrkande 46 och 2018/19:2736 (KD) yrkande 44 i denna del kan lämnas utan vidare åtgärd.

Djurförbud och omhändertagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om beslutsprocessen för djurförbud, om statens skadeståndsansvar vid beslut om djurförbud och om när beslut om djurförbud får verkställas.

Jämför reservation 14 (SD) och 15 (C).

Motioner

Kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 10 handlar om kostnadsansvar och rättssäkerhet. Motionärerna anför bl.a. att det bör utredas om det ska vara domstol, inte tillsynsmyndigheten, som beslutar om djurförbud. De anför också att staten, för det fall ett beslut om djurförbud upphävs, bör ta ansvar för den skada och de kostnader som kan ha uppkommit med anledning av beslutet. Det allmännas skadeståndsansvar vid fel eller försummelse i myndighetsutövningen är enligt motionärerna inte tillräckligt.

I motion 2018/19:1838 av Jan Ericson (M) efterfrågas ökad rättssäkerhet vid beslut om djurförbud. Enligt motionären bör lagstiftningen ses över så att beslut om djurförbud inte annat än i undantagsfall får verkställas innan det har fastställts av domstol.

Enligt kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 44 i denna del bör man se över och stärka rättssäkerheten och tillämpningen av djurskyddslagens regler samt säkerställa att tillämpningen är likvärdig. För att bedömningen i fråga om djurförbud eller näringsförbud ska bli objektiv är det enligt motionärerna bäst att flytta över beslutsbefogenheten från tillsynsmyndigheten till domstol.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Beslut om djurförbud och omhändertagande

Dåvarande landsbygdsministern Sven-Erik Bucht anförde den 24 april 2018, som svar på interpellation 2017/18:430, att det är av stor vikt att samhället kan ingripa när det är nödvändigt för att skydda djur som far illa. Kontrollmyndigheternas möjlighet att besluta om omhändertagande av djur och djurförbud innebär dock betydande inskränkningar i enskildas fri- och rättigheter. Regeringen har därför gjort en mycket noggrann avvägning mellan dessa intressen.

Om någon av förutsättningarna i 9 kap. 1 § första stycket djurskyddslagen är uppfyllda ska länsstyrelsen besluta om förbud att ha hand om djur (djurförbud). Ett sådant förbud kan enligt bestämmelsen beslutas för den som t.ex. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur, har misshandlat ett djur, inte har följt vissa beslut som kontrollmyndigheten har meddelat eller som har dömts för djurplågeri eller för att ha brutit mot vissa bestämmelser i

djurskyddslagen eller mot vissa EU-bestämmelser. Enligt 9 kap. 1 § andra stycket ska djurförbud dock inte beslutas om det är sannolikt att den omständighet som annars ska leda till djurförbud inte kommer att upprepas.

Ett beslut om djurförbud innebär inte i sig att djuren omhändertas. Länsstyrelsen ska dock i samband med beslutet om djurförbud antingen förelägga den som har meddelats djurförbud att inom viss tid göra sig av med det eller de djur som omfattas av djurförbudet, eller besluta att omedelbart omhänderta djuret eller djuren (9 kap. 3 § djurskyddslagen). Länsstyrelsen kan också besluta att omhänderta djuret eller djuren om ett beslut om djurförbud eller om avveckling av djurinnehavet inte följs (9 kap. 4 §).

I fall när länsstyrelsen beslutar om att omhänderta djur ska länsstyrelsen snarast fastställa om djuret ska säljas, överlåtas på annat sätt eller avlivas (9 kap. 8 § djurskyddslagen). Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 34 § i den tidigare gällande djurskyddslagen. Enligt förarbetena till den bestämmelsen (prop. 1987/88:93 s. 47 f.) var avsikten bl.a. att åstadkomma en snabbare och enklare handläggning av ärenden om förfarandet efter omhändertagande av djur. Detta ansågs vara motiverat både från djurskyddssynpunkt och med hänsyn till de kostnader som uppkommer för staten.

Av 11 kap. 2 § djurskyddslagen följer att länsstyrelsens beslut om djurförbud och om omhändertagande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Enligt 11 kap. 4 § får regeringen meddela föreskrifter om i vilka fall sådana beslut ska gälla omedelbart även om de överklagas.

Den som har överklagat ett beslut om djurförbud och omhändertagande som gäller omedelbart kan begära att beslutet inhiberas. Det innebär att den domstol som ska pröva överklagandet i sak får besluta att beslutet om djurförbud eller om att omhänderta djur tills vidare inte får verkställas (28 § förvaltningsprocesslagen [1971:291]). Djurägaren ansvarar dock för de kostnader för förvaring som uppkommer till dess att frågan slutligen har avgjorts i domstol om det inte finns särskilda skäl för annat.

Näringsförbud beslutas av tingsrätten eller Patent- och marknadsdomstolen som första instans enligt lagen (2014:836) om näringsförbud. Näringsförbud innebär att en person begränsas i sin möjlighet att bedriva eller ta del av näringsverksamhet när detta anses påkallat från allmän synpunkt. Av förarbetena till den lagens bestämmelser (prop. 1979/80:83 s. 39–41) framgår att tyngdpunkten vid prövningen av näringsförbud ligger på en bedömning av olika civil- och straffrättsliga frågor samt exekutions- och uppbördsfrågor, medan allmänna näringsrättsliga lämplighetsbedömningar ges en mer underordnad roll. I propositionen framhölls också att det vid prövningen kan komma upp invecklade juridiska och ekonomiska spörsmål. Detta sammantaget talade enligt den dåvarande regeringen för att frågor om näringsförbud skulle handläggas av domstol. Dessutom bedömde man att frågor om straffansvar i allmänhet kan påräknas i fall då näringsförbud kan komma i fråga och att en prövning i allmän domstol därför skulle leda till effektivitetsvinster.

Motioner om att djurförbud och omhändertagande av djur borde beslutas av domstol som första instans behandlades i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2017/18:MJU24. Utskottet avstyrkte motionerna och anförde följande i ställningstagandet (s. 75):

När det gäller frågan om att se över beslutsprocessen i fråga om djurförbud välkomnar utskottet att regeringen i propositionen har föreslagit justeringar som ska göra besluten om djurförbud mer proportionerliga. Det är viktigt att det kan göras en noggrann avvägning mellan de starka intressen som gör sig gällande i dessa fall. När det gäller frågan om vilken myndighet som ska fatta beslut om djurförbud och omhändertagande av djur noterar utskottet att aktuell sakmyndighet och inte domstolen fattar besluten i andra liknande fall där det behövs en hög kompetens att bedöma sakfrågorna. I likhet med regeringen anser inte utskottet att det i dagsläget finns skäl att överväga att låta beslut om djurförbud och omhändertagande av djur beslutas av domstol som första instans.

Vid omröstningen i riksdagens kammare bifölls dock en av reservationerna under den aktuella förslagspunkten i utskottets betänkande. Riksdagen riktade därför ett tillkännagivande till regeringen med följande innehåll (rskr. 2017/18:401):

Ett starkt djurskydd kräver även en stark rättssäkerhet. I dag är det tillsynsmyndigheten som beslutar om djurförbud. Beslutet kan sedan överklagas till förvaltningsdomstolen. Djurförbud är i praktiken jämförbart med näringsförbud, men medan näringsförbud är en fråga för domstol är det tillsynsmyndigheten som utfärdar djurförbud. Att utfärda djurförbud i domstol skulle stärka rättssäkerheten för djurägare, men skulle också stärka länsstyrelsens tjänstemän genom att en tredje part skulle avgöra en fråga som ofta skapar konflikt och en otrygg arbetsmiljö. Därför anser vi att regeringen i lämpligt sammanhang bör se över beslutsprocessen för djurförbud.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har man tidigare gjort bedömningen att frågan om riksdagens tillkännagivande om djurförbud bör behandlas först när det finns en regering på plats. Så är nu fallet och frågan är nu under beredning inom Regeringskansliet (jfr också regeringens skrivelse 2018/19:75 s. 282).

Det allmännas skadeståndsansvar

Frågan om skadeståndsanspråk vid upphävande av felaktiga beslut om omhändertagande av djur behandlades av Djurskyddsutredningen (SOU 2011:75). Utredningen redovisade att länsstyrelsens beslut om omhändertagande kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Domstolen kan komma fram till att omhändertagandet var felaktigt eller att det inte ska fortsätta att gälla och att beslutet därför ska upphävas. Om djuret innan dess har sålts eller avlivats kan skadeståndsanspråk mot staten uppkomma. Justitiekanslern kan inom ramen för statens s.k. frivilliga skadereglering besluta om skadestånd till en enskild. En skadelidande som inte är nöjd med Justitiekanslerns beslut kan väcka talan mot staten. En förutsättning för att

skadestånd ska betalas ut är att staten är skadeståndsskyldig enligt någon författningsbestämmelse eller skadeståndsrättslig praxis.

Regler om det allmännas skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (1972:207). Enligt 3 kap. 2 § svarar staten för personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada som har vållats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i sådan verksamhet som staten svarar för. Liksom övriga regler i skadeståndslagen innebär 3 kap. 2 § ett ansvar för styrkt vållande, dvs. ett s.k. culpaansvar. För att skadestånd ska kunna betalas ut i samband med djurförbud och omhändertaganden krävs alltså att länsstyrelsen vid beslutsfattandet har gjort sig skyldig till fel eller försummelse i skadeståndslagens mening.

Justitiekanslern har i ett stort antal beslut uttalat sig om statens skadeståndsansvar när en högre instans ändrar ett överklagat beslut eller domstolsavgörande. I sitt beslut den 17 januari 2019 (dnr 12146-17-43) anförde Justitiekanslern bl.a. följande:

Staten bär inte något strikt skadeståndsansvar för ofullkomligheter i den statliga verksamheten. Liksom övriga regler i skadeståndslagen innebär 3 kap. 2 § skadeståndslagen ett ansvar för styrkt vållande. Bedömningen av om en myndighet har varit oaktsam ska vara objektiv. Vid den bedömningen är det av stor vikt vad för slags regel, norm eller princip som har åsidosatts, vad dess normskydd omfattar och vilka risker felet eller försummelsen innebär. Det är inte tillräckligt att en myndighet eller en domstol har gjort en bedömning av en rätts- eller bevisfråga som kan ifrågasättas eller kan kritiseras för sitt ställningstagande i en fråga där det har funnits utrymme för olika bedömningar. Endast rena förbiseenden av en bestämmelse eller uppenbart oriktiga bedömningar anses utgöra fel eller försummelse i den mening som avses i 3 kap. 2 §.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis konstaterar utskottet att näringsförbud beslutas av domstol. Frågan om det bör vara den aktuella sakmyndigheten eller en domstol som i första instans beslutar om djurförbud blev under förra året föremål för ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen. Frågan är nu under beredning i Regeringskansliet. I avvaktan på utfallet av det arbete som pågår motiverar motionerna 2018/19:1290 (SD) yrkande 10 i denna del och 2018/19:2425 (C) yrkande 47 i denna del inte någon åtgärd.

Mot bakgrund av redovisningen ovan, bl.a. om att den som ålagts djurförbud kan begära att beslutet inhiberas, föreslår utskottet att motion 2018/19:1838 (M) avslås.

När det gäller frågan om att djurägare ska hållas skadeslösa för kostnader i fall då myndighetsbeslut upphävs av högre instans konstaterar utskottet att det allmänna har ett skadeståndsansvar vid vållande genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning där huvudregeln är full ersättning för uppkomna skador. Däremot innebär inte ansvaret att alla fall när en högre instans gör en annan bedömning än den lägre instansen medför att det rör sig om ett skadeståndsgrundande vållande. Utskottet anser att de nuvarande reglerna,

som bygger på att det allmänna blir ersättningsskyldigt vid uppenbart oriktiga bedömningar, är väl avvägda. Det finns enligt utskottets mening inte skäl att särbehandla beslut om omhändertagande av djur och gå ifrån de generella principerna om det allmännas skadeståndsansvar. Motion 2018/19:1290 (SD) yrkande 10 i denna del avstyrks därmed.

Slakt, importåtgärder och märkning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som handlar om kött från djur som slaktats utan bedövning och om livsmedel som framställts genom tvångsmatning av djur.
Jämför reservation 16 (SD).

Motioner

Kött från djur som slaktats utan bedövning

I motion 2018/19:264 av Richard Jomshof (SD) yrkande 1 anförs att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext (yrkande 1). Motionären anser också att Sverige i EU ska driva frågan att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext (yrkande 2). Även i motion 2018/19:334 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) yrkande 4 efterfrågar motionärerna en varningstext för kött som producerats genom obedövad slakt.

Enligt motion 2018/19:264 av Richard Jomshof (SD) yrkande 5 ska den svenska regeringen inta en stark hållning gentemot EU och kräva generella förbud mot obedövad slakt inom hela unionen. På liknande sätt anförs i motion 2018/19:334 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) yrkande 2 att Sverige bör verka för ett generellt förbud mot obedövad slakt inom EU. Motion 2018/19:749 av Mats Wiking (S) i denna del handlar om att verka för ett starkt djurskydd inom EU, och även här påtalas att Sverige måste verka för att det även i andra länder införs krav på bedövning vid slakt. Även kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 15 framhåller att regeringen bör verka för ett generellt förbud mot obedövad slakt inom EU.

I motion 2018/19:264 av Richard Jomshof (SD) yrkande 3 förespråkas att den svenska regeringen ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött som slaktats utan bedövning. Ett motsvarande yrkande (yrkande 3) återfinns i motion 2018/19:334 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD).

Även i kommittémotion 2018/19:1292 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 1 berörs flera av de nyligen beskrivna frågorna. Enligt yrkandet måste det svenska djurskyddet värnas genom att införa ett importförbud för

animalieprodukter där djur har utsatts för ett systematiskt onödigt lidande som väsentligt strider mot svensk djurskyddslagstiftning. Motionärerna anför att problematiken med obedövad slakt måste angripas från flera håll, bl.a. genom att Sverige inom EU behöver arbeta för ett generellt förbud mot sådan slakt.

I motion 2018/19:2349 av Magnus Ek (C) anföras att man bör utreda möjligheten att tillåta koscherslakt i Sverige. Enligt motionären måste den som vill följa judisk sed i sin kosthållning importera kött från länder som tillåter koscherslakt och som ofta har sämre djurhållning och djurskyddsregler.

Livsmedel från djur som tvångsmatats

Enligt motion 2018/19:334 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) måste Sverige arbeta internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur (yrkande 5). Motionärerna efterfrågar också en tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur (yrkande 6). Vidare anser motionärerna att Sverige bör förbjuda import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur (yrkande 7).

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Kött från djur som slaktats utan bedövning

Rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning trädde i kraft den 8 december 2009 och tillämpas sedan den 1 januari 2013.

Av artikel 4.1 i förordningen framgår att djur endast får avlivas efter bedövning. Bedövningen ska ske i enlighet med de metoder och de särskilda krav för tillämpningen av dessa metoder som anges i en bilaga till förordningen. Avsaknad av medvetande och känsel ska bibehållas till dess att djuret är dött. I förordningens ingress (skäl 18) anges följande angående religiös slakt:

Undantag från kravet på bedövning vid religiös slakt som äger rum i slakterier beviljades genom direktiv 93/119/EG. Eftersom de gemenskapsbestämmelser som gäller för religiös slakt har införlivats på olika sätt beroende på nationell bakgrund och med beaktande av nationella bestämmelser som tar hänsyn till dimensioner utöver syftet med denna förordning är det viktigt att undantag från kravet på bedövning av djur före slakt bibehålls, samtidigt som en viss grad av subsidiaritet lämnas för varje medlemsstat. Följaktligen respekterar denna förordning religionsfriheten och rätten att utöva sin religion eller övertygelse genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer, vilket är förankrat i artikel 10 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Mot denna bakgrund följer det av artikel 4.4 i förordningen att kravet på att djuret ska vara bedövat vid slakt inte gäller för djur som slaktas med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, under förutsättning att slakten äger rum i ett slakteri.

Enligt artikel 26 hindrar inte förordningen medlemsstaterna från att i vissa avseenden behålla nationella bestämmelser som syftar till att säkerställa ett

mer omfattande skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. En medlemsstat har enligt bestämmelsen bl.a. möjlighet att anta sådana regler när det gäller slakt av djur och därmed sammanhängande verksamhet som påbjuds av religiösa skäl (jfr artikel 4.4).

Sverige har valt att utnyttja möjligheten att ha nationella bestämmelser som är strängare än vad som följer av rådets förordning. Av 5 kap. 1 § djurskyddslagen framgår därför bl.a. att ett djur som slaktas eller i annat fall avlivas genom avblodning ska vara bedövat och att bestämmelsen gäller utöver vad som framgår av artikel 4.1 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009. Bestämmelsen i djurskyddslagen innebär att det i Sverige är helt förbjudet att slakta djur utan föregående bedövning.

På EU:s inre marknad råder fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital. En vara som är lagligen tillverkad eller till salu i ett EU-land kan även säljas i alla andra länder som ingår i den inre marknaden (principen om ömsesidigt erkännande). När det gäller import av kött från djur som har slaktats utan bedövning framgår det därför av artikel 4.4 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 att en medlemsstat inte får förbjuda eller hindra att produkter som har framställts av djur som har avlivats i en annan medlemsstat sätts i omlopp inom den egna medlemsstaten med motiveringen att de berörda djuren inte har avlivats i enlighet med den egna medlemsstatens nationella bestämmelser som syftar till ett mer omfattande skydd av djur vid tidpunkten för avlivning.

Motionsyrkanden om märkning av produkter som kommer från djur som slaktats utan bedövning behandlades i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12: MJU21 Djurskydd och djur som används för vetenskapliga ändamål. I betänkandet föreslog utskottet ett tillkännagivande i frågan och anförde bl.a. följande:

Utskottet anser att krafttag behövs för att se till att de gällande reglerna om slakt följs inom EU och välkomnar därför att regeringen lyfter denna fråga. I likhet med regeringen anser utskottet också att det är mycket otillfredsställande att det inom EU saknas stöd för krav på märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning, då utskottet anser det vara av stor vikt att konsumenterna kan välja kött från djur som har bedövats före slakt. Den undersökning om märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning som kommissionen genomför och som ska presenteras 2013 är därför viktig i det fortsatta arbetet. I detta arbete bör regeringen driva frågan om konsumenters rätt att genom märkning få information om huruvida köttet de köper kommer från djur som har bedövats före slakt. Vid utskottet anförts med anledning av motion [...] bör ges regeringen till känna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2011/12:261).

I regeringens skrivelse 2017/18:75 (s. 203) anförde regeringen följande med anledning av tillkännagivandet:

En rapport från kommissionen skulle ha presenterats under 2013. Ett underlag har tagits fram men en slutlig rapport har ännu inte presenterats för rådet. Regeringen följer frågan och har kontakt med kommissionen i frågan. Vidare har kommissionen inom ramen för EU:s strategi för

djurskydd (2012–2015) låtit genomföra en studie om att ta fram bästa praxis för djurskydd vid tidpunkten för avlivningen. Resultatet av studien presenterades i januari 2018. I rapporten redovisas metoder för bästa praxis för ett gott djurskydd vid tidpunkten för avlivning. Kommissionen arbetar vidare med att utveckla verktyg som ett stöd till medlemsländerna. I det sammanhanget välkomnar regeringen möjligheten att diskutera metoder för att optimera djurens välfärd och minska lidandet i samband med slakt eller avlivning. Ärendet bereds vidare.

I regeringens skrivelse 2018/19:75 (s. 226) upprepas merparten av den information om arbetet med tillkännagivandet som framgick av regeringens skrivelse 2017/18:75. Regeringen tillägger dessutom följande:

I syfte att stödja medlemsstaterna har kommissionen tagit fram utbildningsmaterial angående avlivning av bl.a. nöt, gris, får och fjäderfä. Regeringen är fortsatt pådrivande inom EU i djurskyddsfrågor. Sverige deltar t.ex. aktivt i den djurskyddsplattform som inrättades av EU-kommissionen i januari 2017. Regeringen samlar också aktörer från myndigheter, akademi, näringen och organisationer i ett nationellt djurskyddsnätverk i syfte att samarbeta om djurskyddsfrågor på EU-nivå.

Det kan nämnas att EU-domstolen nyligen meddelade en dom som rörde frågan om huruvida kött från djur som har slaktats utan bedövning kan förses med EU-ekologisk certifiering. EU-domstolen anförde att bedövad slakt är den metod som minskar djurets lidande mest, och som en följd av det kan obedövad slakt och EU-ekologisk certifiering inte kombineras (dom den 26 februari 2019 i mål C-497/17).

Generella regler om livsmedelsinformation finns i förordningen (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna och Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4). Härutöver finns särskilda bestämmelser om livsmedelsinformation om ursprung som rör vissa slags livsmedel i EU-förordningar och i Livsmedelsverkets föreskrifter. Det finns inget krav på att redovisa uppgift om att köttet kommer från djur som slaktats utan bedövning, men det är alltid möjligt för företagaren att lämna frivillig information på förpackningen eller på ett andra sätt informera konsumenten, så länge uppgifterna är sanna och inte anges på ett sådant sätt att det kan vilseleda konsumenten.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har uppgett att det i Sverige inte finns något förbud mot religiös slakt, men enligt djurskyddslagen måste alla djur som slaktas genom avblodning först bedövas.

Livsmedel från djur som tvångsmatats

I rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 fastställs de miniminormer som gäller i unionen för skydd av animalieproduktionens djur, inbegripet djur för produktion av fet ank- och gåslever (foie gras). Direktivet innehåller ett krav på att djur ska utfodras med hälsosamt foder som är lämpligt för djurens ålder och art och som ges till dem i tillräcklig mängd för att hålla dem vid god hälsa och tillgodose deras näringsbehov. Det finns också ett förbud mot att ge foder eller vätska på ett sätt eller med ett sådant innehåll som kan orsaka onödigt

lidande eller skada (punkt 14 i bilagan till direktivet). Det finns dock ingen EU-lagstiftning som uttryckligen förbjuder gås- och anklaverproduktion genom tvångsmatning.

Inom ramen för europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur antogs i juni 1999 tre rekommendationer för skydd av ankor och gäss. Rekommendationerna fastställer att tvångsmatning av ankor och gäss endast ska vara tillåtet i de länder där det redan förekommer och att dessa länder bör uppmuntra forskning om alternativa produktionsmetoder för att framställa foie gras. I en rapport från EU:s vetenskapliga kommitté för djurs hälsa och välbefinnande, som presenterades 1998, drogs slutsatsen att tvångsmatning av ankor och gäss, så som den då utövades, inte var förenlig med ett gott djurskydd.

Kommissionen påbörjade för några år sedan en översyn av handelsnormerna för fjäderfäkött som bl.a. omfattar minimihandelsnormer för ank- och gåslever (förordning (EG) nr 543/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 när det gäller handelsnormerna för fjäderfäkött). Kommissionen väntades presentera ett förslag till reviderade handelsnormer under 2015, men enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har så inte skett. Departementet har inte kännedom om att det har presenterats någon tidsplan för när så kan tänkas ske.

Frågan om förbud mot import av vissa varor, såväl från tredjeland som från andra medlemsstater i EU, behandlades i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2011/12:MJU21 Djurskydd och djur som används för vetenskapliga ändamål. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena och anförde bl.a. följande i sitt ställningstagande:

Så som utskottet tidigare anförde i betänkande 2010/11:MJU20 är det inte möjligt att införa något generellt förbud mot import enligt det internationella regelverket inom Världshandelsorganisationen (WTO). En av hörnstenarna i det internationella handelsarbetet är att varje land har rätt att bestämma över sina egna produktions- och processmetoder och att importhindrande åtgärder inte får vidtas om det inte finns fara för hälsan bland djur och människor i det importerande landet. Enligt landsbygdsdepartementet finns det en risk att krav på att inkludera djurskydd kan användas i protektionistiska syften. Detta är inte minst något som utvecklingsländer oroar sig för. Därför vill man inte se detta inkluderat. Innan det, enligt departementet, ens är realistiskt att diskutera att inkludera djurskydd i större utsträckning i WTO:s regelverk än i dag, är det nödvändigt att internationella standarder kommer till stånd. Det är något som Sverige aktivt arbetar för. Ett sätt att uppnå ett förbättrat djurskydd internationellt är att komma fram till multilaterala överenskommelser när det gäller djurskydd och att ta med frågan i bilaterala avtal mellan EU och tredjeländer. I utskottets betänkande framhölls vidare att det bör uppmärksammas att näringsens engagemang hela tiden ökar och att privata standarder skapas. Dessa kan i vissa fall vara mer effektiva för att förbättra djurskyddet globalt än att förlita sig på att stater ska agera. På EU:s inre marknad råder fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital. En vara som är lagligen tillverkad eller till salu i ett EU-land kan även säljas i alla andra länder som ingår i den inre marknaden (principen om ömsesidigt erkännande).

Även här kan förordningen (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna och Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2014:4) om livsmedelsinformation nämnas. Förordningen och föreskrifterna innehåller generella bestämmelser om information och märkning som gäller alla livsmedel. Härutöver finns särskilda bestämmelser om livsmedelsinformation om ursprung som rör vissa slags livsmedel i EU-förordningar och i Livsmedelsverkets föreskrifter. Det finns inget krav på att redovisa uppgift om hur djuren har matats, och enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) pågår det, såvitt känt, inte något arbete i frågan.

Utskottets ställningstagande

Det finns i Sverige inget förbud mot religiös slakt, utan det som är förbjudet är att slakta djur genom avblodning utan föregående bedövning. Utskottet avser inte att ta initiativ till någon förändring av dessa regler och avstyrker därmed motion 2018/19:2394 (C). När det gäller övriga frågor om obedövad slakt kan utskottet inledningsvis konstatera att det, med hänsyn till EU:s princip om ömsesidigt erkännande, inte är möjligt för Sverige att förbjuda import av kött som lagligen har slaktats eller varit till salu i en annan medlemsstat. Vidare kan utskottet konstatera att förhandlingarna om förordningen om skydd av djur vid tidpunkten för avlivningen har innefattat en avvägning mellan djurskyddsintresset och intresset av att kunna upprätthålla vissa religiösa seder. Förhandlingsarbetet har utmynnat i den lagstiftning som för närvarande gäller på EU-nivå, med möjlighet för respektive medlemsstat att ha strängare regler. Av redovisningen ovan framgår att Sverige alltjämt är pådrivande för ett gott djurskydd inom hela EU, bl.a. inom ramen för den europeiska djurskyddsplattformen. Utskottets förhoppning är att detta arbete på sikt ska leda till bl.a. att slakt utan föregående bedövning förbjuds helt inom EU. Med anledning av den dom som EU-domstolen nyligen har meddelat kan utskottet notera att den som tills vidare vill försäkra sig om att kött som importerats från EU kommer från djur som slaktats under bedövning kan välja att köpa kött som är försett med EU-ekologisk certifiering. Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2018/19:264 (SD) yrkandena 1–3 och 5, 2018/19:334 (SD) yrkandena 2–4, 2018/19:749 (S) i denna del, 2018/19:1290 (SD) yrkande 15 och 2018/19:1292 (SD) yrkande 1 kan lämnas utan ytterligare åtgärd.

När det gäller frågorna kopplade till livsmedel som producerats genom tvångsmatning av djur kan utskottet konstatera att kommissionen har påbörjat en översyn av handelsnormerna för fjäderfäkött som bl.a. omfattar minimihandelsnormer för ank- och gåslever. Något reviderat förslag har dessvärre ännu inte presenterats, men utskottets förhoppning är att så kommer att ske inom en inte alltför avlägsen framtid. När det gäller motionärernas önskemål om förbud mot import av sådana livsmedel som nu beskrivits kan Sverige, med hänsyn till såväl regelverket inom WTO som EU:s princip om

ömsesidigt erkännande, inte hindra sådan import. Med hänvisning till bl.a. det som nu sagts föreslår utskottet att motion 2018/19:334 (SD) yrkandena 5–7 lämnas utan någon åtgärd.

Märkning och registrering av katter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om märkning, registrering, kastrering och vaccinering av katter, om att påbörja ett TNR-inspirerat arbete och om att det ska vara förbjudet att överge katter och andra sällskapsdjur.

Jämför reservation 17 (SD).

Motioner

I motion 2018/19:433 av Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD) yrkande 3 efterfrågas ett krav på märkning av katter. Ett liknande yrkande återfinns i motion 2018/19:1047 av Kristina Nilsson och Elin Lundgren (båda S) där motionärerna anför att djurskyddslagen bör kompletteras med regler för obligatorisk märkning och registrering av katter. Frågan behandlas även i kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 13. Motionärerna anför där att en märkning skulle minska problemen med övergivna katter samtidigt som det skulle bidra till att upphittade katter lättare skulle hitta hem. I motionen anför även att det inte borde finnas några betydande praktiska hinder för att, i likhet med vad som gäller för hundar, införa ett register över katters ägare. Även i motion 2018/19:1514 av Annicka Engblom (M) efterlyses krav på registrering och id-märkning av katter.

Enligt motion 2018/19:433 av Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD) bör regeringen återkomma med förslag på att införa krav på kastrering (yrkande 1) och vaccinering (yrkande 2) av katter. Enligt motionen framhålls också vikten av att påbörja ett TNR-inspirerat arbete (yrkande 4). Motionärerna anför bl.a. att TNR-systemet har visat sig vara framgångsrikt, varför man bör använda sig av systemet eller liknande metoder.

I kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 17 efterfrågas ett förbud mot att överge katter och andra sällskapsdjur.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Av 2 kap. 8 § djurskyddslagen följer att djur av tamdjursart inte får överges. Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet kan, om gärningen inte är att anse som ringa, dömas till böter eller fängelse i högst två år (10 kap. 1 § och 10 kap. 6 §).

Frågan om märkning och registrering av katter behandlades i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2017/18: MJU24 Ny djurskyddslag. I sitt ställningstagande anförde utskottet följande:

I dag finns det problem med övergivna och förvildade katter, när det gäller både djurskydd och besvär för omgivningen. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att en obligatorisk märkning och registrering av katter skulle kunna vara ett sätt att minska dessa problem, exempelvis genom att det kan underlätta för de inblandade myndigheterna att skilja ägda katter från förvildade. Det är dock viktigt att analysera de förväntade positiva och negativa konsekvenserna av ett sådant förslag innan det genomförs, och utskottet välkomnar därför att regeringen avser att utreda frågan om ett krav på märkning och registrering av katter. Utskottet anser att utfallet av utredningen bör avvaktas och lämnar därför motionerna [...] utan vidare åtgärd.

I juni 2018 gav regeringen en utredare i uppdrag att överväga hur ett system för obligatorisk märkning och registrering av katter kan utformas. I uppdraget ingår även att identifiera och analysera konsekvenserna av att införa ett sådant krav samt lämna de författningsförslag som är nödvändiga för att införa ett sådant eventuellt system (N2018/03762/DL). Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2019.

Som en anpassning till den nya djurskyddslagen har Jordbruksverket utarbetat förslag till nya djurskyddsföreskrifter och allmänna råd om hållande av hundar och katter. Förslaget har varit på remiss och remisstiden gick ut den 4 april 2019 (dnr 5.2.17-7727/17).

Av 6 kap. 1 § i de föreslagna föreskrifterna framgår bl.a. att djurhållaren ska vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder för att förebygga oplanerad, oönskad eller överdriven reproduktion av de djur som han eller hon ansvarar för. I de föreslagna allmänna råden till bestämmelsen anges att katter som rör sig fritt utomhus bör vara kastrerade, steriliserade eller på annat sätt förhindrade från att kunna föröka sig okontrollerat.

Med TNR-metoden (trap-neuter-return) avses att viltlevande djur fångas in, steriliseras eller kastreras och sedan släpps ut igen. Ibland vidtas ytterligare åtgärder beträffande de katter som släpps ut, t.ex. att de får mat, tillsyn, kojor att söka skydd i och ges vård och behandling (jfr prop. 2017/18:147 s. 305). I propositionen anförde regeringen bl.a. följande om TNR-metoden (s. 47 och 59 f.):

TNR-metoden är omstridd och det har ifrågasatts om den kan anses vara djurskyddsmässigt acceptabel. Det saknas en god kunskap om den generella nivån på djurvålfärden i svenska TNR-kolonier. Nivån på vålfärden kan också skilja sig åt beroende på hur TNR-projektet är utformat.

— — —

Det har, som framgår av avsnitt 4.4.5, ifrågasatts om TNR-metoden är djurskyddsmässigt acceptabel. Det kan också uppstå andra problem om ett stort antal katter hålls på samma plats, t.ex. sanitära olägenheter eller negativa effekter för vilda djur. Att acceptera eller uppmuntra TNR-metoden kan eventuellt medföra en risk för att människor betraktar denna

hantering av djur som ett bra sätt att hålla katter och andra tamdjur på. En sådan utveckling vore olycklig och går i en motsatt riktning mot vad regeringen normalt sett menar är en ansvarsfull djurhållning. [...] Djurhållning enligt TNR-metoden kan se olika ut i praktiken och det har heller inte gjorts några vetenskapliga studier på TNR-hållning i Sverige som ger underlag för att närmare bedöma hur metoden i dess olika varianter fungerar här.

I propositionen uppgav regeringen att man avser att följa utvecklingen när det gäller TNR och löpande överväga om det finns behov av ändringar i lagstiftningen.

Utskottets ställningstagande

I flera av motionsyrkandena efterfrågas att det ska bli obligatoriskt att märka och registrera katter. Som framgår av redovisningen ovan pågår det en utredning i frågan. I avvaktan på utfallet av den utredningen anser utskottet att motionerna 2018/19:433 (SD) yrkande 3, 2018/19:1047 (S), 2018/19:1290 (SD) yrkande 13 och 2018/19:1514 (M) inte motiverar någon åtgärd.

Av redovisningen ovan framgår att Jordbruksverket har utarbetat förslag till nya djurskyddsföreskrifter och allmänna råd om hållande av hundar och katter. Enligt de föreslagna föreskrifterna ska djurhållaren vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder för att förebygga oplanerad, oönskad eller överdriven reproduktion av de djur som han eller hon ansvarar för. I detta ligger att katter som rör sig fritt utomhus bör vara kastrerade eller steriliserade eller på annat sätt förhindrade från att kunna föröka sig okontrollerat. Mot denna bakgrund anser utskottet att motion 2018/19:433 (SD) yrkande 1 bör avslås. Eftersom djurskyddslagen innehåller ett grundläggande krav på att djur ska skyddas mot sjukdom anser utskottet att motion 2018/19:433 (SD) yrkande 2, som handlar om att införa ett krav på vaccinering av katter, kan lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller den s.k. TNR-metoden kan utskottet konstatera att metoden är omstridd och att det kan ifrågasättas om den är djurskyddsmässigt acceptabel. Eftersom regeringen avser att följa utvecklingen när det gäller TNR och löpande överväga om det finns behov av ändringar i lagstiftningen ser utskottet inget skäl till att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2018/19:433 (SD) yrkande 4.

Slutligen kan utskottet konstatera att det i och med den nya djurskyddslagen har blivit förbjudet att överge djur av tamdjursart. Motion 2018/19:1290 (SD) yrkande 17 avstyrks därför eftersom det som efterfrågas i motionen redan är tillgodosett.

Avelsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa frågor relaterade till avel på bl.a. trubbnosdjur.

Motioner

Enligt motion 2018/19:442 av Markus Wiechel (SD) bör regeringen utreda om det finns behov av en hårdare reglering för vissa avelsdjur (yrkande 1). Motionären anser vidare att det bör införas obligatoriska friskintyg inför parning avseende andningsorganen för alla trubbnosdjur (yrkande 2) och att det bör införas en kartläggning av trubbnosdjur med andningssvårigheter (yrkande 3). Motionären anför också att regeringen bör påbörja ett arbete för en aktiv konsumentupplysning om lidandet hos flera trubbnosdjur (yrkande 4) och att se över möjligheten till en registrering av antalet opererade trubbnosdjur (yrkande 5). Regeringen bör enligt motionären göra en översyn för nya regleringar i syfte att minska lidandet hos trubbnosdjur (yrkande 6). Dessutom bör avel på hundar som har genomgått korrigerande kirurgi i andningsvägarna förbjudas (yrkande 7).

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt 2 kap. 11 § djurskyddslagen är det förbjudet att utföra avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för föräldradjuret eller avkomman. Av bestämmelsen framgår vidare att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om förbudet och föreskrifter om villkor för eller förbud mot avel som bl.a. kan påverka djurets naturliga beteende och normala kroppsfunktioner.

Av 21 § djurskyddsförordningen följer att Jordbruksverket får meddela föreskrifter om förbudet mot sådan avel som beskrivs i 2 kap. 11 § djurskyddslagen och om villkor för eller förbud mot avel som bl.a. kan påverka djurets naturliga beteende och normala kroppsfunktioner.

Bestämmelser om avel med hundar och katter finns för närvarande i Jordbruksverkets djurskyddsföreskrifter och allmänna råd om hållande av hund och katt (SJVFS 2019:28), men verket har utarbetat förslag till nya föreskrifter och allmänna råd. Förslaget har varit på remiss och remisstiden gick ut den 4 april 2019.

En av flera grundläggande förutsättningar för att hundar och katter ska få användas i avel är – enligt 6 kap. 1 § i de föreslagna nya föreskrifterna – att föräldradjuret har lämpliga anatomiska, fysiologiska och beteendemässiga egenskaper och dessa egenskaper inte riskerar att äventyra varken föräldradjurens eller avkommornas hälsa och välfärd. I 2 § anges att det är förbjudet att använda hundar och katter för avel bl.a. om de har sjukdomar,

letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan nedärvas och som kan medföra lidande för deras avkommor, eller kan hindra avkommorna att bete sig naturligt.

Hösten 2015 startade Samverkansgruppen för hundvälfärd – bestående av representanter för bl.a. Svenska Kennelklubben (SKK), Jordbruksverket, Sveriges Veterinärförbund, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) – sex arbetsgrupper för att komma till rätta med problematiken kring avel med hundar med s.k. brakycefalt utseende (trubbnosade). Några av de åtgärder som inom ramen för denna samverkan har genomförts eller pågår är följande:

- SKK:s valpbesiktningsintyg har reviderats för att bättre fånga upp valpar med överdriven exteriör, dvs. när hundars utseende blir så överdrivet att hälsoproblem riskerar att uppstå.
- I april 2018 införde SKK en möjlighet för veterinärer att till SKK rapportera vidtagna kirurgiska åtgärder (ingrepp i andningsvägarna) och dödsfall eller avlivning av hundar till följd av andningsproblem orsakade av brakycefal utformning. Vid registrering av en kirurgisk åtgärd lägger SKK en avelsspärr på hunden eftersom det inte är tillåtet att avla på dessa hundar. Detta förhindrar registrering av eventuella valpar efter hunden i SKK. Utöver hundar registrerade i SKK kan även ingrepp på oregistrerade brakycefala hundar rapporteras in.
- SKK har tagit fram en prototyp för hälsointyg som ska användas inför avel med hundar av trubbnosig ras. Syftet med intyget är att bedöma hunden med fokus på framför allt andning och temperaturreglering. Prototypen har provats vid flera tillfällen på ett drygt 40-tal hundar av aktuella raser. Provbekräftningarna utvärderas nu och ambitionen är att intyget ska införas i form av ett hälsoprogram. Besiktningen kommer till en början att vara frivillig, men på sikt är avsikten att den blir ett krav inför avel.
- SKK har inlett en s.k. trubbnosinventering. Inventeringen av bostonterrier, engelsk och fransk bulldogg samt mops är en del i SKK:s arbete mot exteriöra överdrifter och arbetet med att förbättra hälsoläget i dessa raser. Projektet är ett nordiskt initiativ och en liknande inventering kommer att genomföras även i Danmark, Norge och Finland. Inventeringens syfte är att skapa en bättre bild av respektive ras situation, genetiska bredd och exteriöra variation. Förhoppningen är att hitta tillräcklig variation såväl exteriört som genetiskt för att säkerställa en sund utveckling av dessa raser. Målet är att 50 till 100 individer per ras och land deltar i inventeringen som började genomföras hösten 2018 och fortsätter under 2019.

SKK har under lång tid arbetat för att minska förekomsten av exteriöra överdrifter inom avel bl.a. genom att införa särskilda rasspecifika domaranvisningar (SRD). SRD är ett kommenterande komplement till rasstandarderna och har målsättningen att öka domares medvetenhet om exteriöra överdrifter och sundhet. Samtidigt arbetar ras- och specialklubbarna inom

SKK-organisationen vidare med att utbilda uppfödare och anpassa de rasspecifika avelsstrategierna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att avel som medför lidande för djuren och som enbart syftar till att tillgodose önskemål kring djurens utseende är oacceptabel, och sådan avel är och ska även fortsättningsvis vara förbjuden. I den nya djurskyddslagen har bemyndigandet att meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot avel som kan påverka djurens naturliga beteenden utökats till att också avse bl.a. avel som kan påverka djurens normala kroppsfunktioner. Detta är enligt utskottets mening en välkommen utvidgning av bemyndigandet som gör att ytterligare specifika krav kan ställas på olika sorters avel för att säkerställa ett starkt djurskydd. Sådana krav ställs också i de nya föreskrifter som Jordbruksverket har föreslagit. Ansvaret för en sund avel vilar också till stor del på uppfödarna själva. Det är de som ansvarar för att den avel de bedriver leder till friska och välmående djur. Det är därför positivt att SKK arbetar aktivt med frågan om avel med brakycefala hundraser så att hälsoproblem för dessa djur kan undvikas. Med hänvisning till redovisningen ovan och i avvaktan på resultat av pågående arbete föreslår utskottet att motion 2018/19:442 (SD) yrkandena 1–7 lämnas utan vidare åtgärd.

Offentlig förevisning av djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att förbjuda delfinarier, om tillståndsplikt för cirkusar, om att införa en s.k. positiv lista över de djur som får hållas på cirkus och om en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna.

Jämför reservation 18 (SD).

Motioner

I motion 2018/19:335 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) förordar motionärerna att man ska förbjuda delfinarier. Skälet till det är enligt motionärerna att delfinarierna ger delfinerna dåliga förutsättningar att uttrycka sitt naturliga beteende och att delfinerna utsätts för stress eftersom de är mycket känsliga för de höga ljud som ofta uppstår i delfinarier.

I kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 6 efterfrågas en tillståndsplikt för cirkusar. Motionärerna anför att endast de cirkusägare som uppfyller vissa grundläggande krav ska beviljas tillstånd att hålla djur och att tillståndet ska kunna dras in om regelverket inte följs. Dessutom bör de besiktningar som sker på beställning av cirkusägarna själva kompletteras med icke föranmälda inspektioner. I samma motion

förespråkar motionärerna att det ska införas en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus (yrkande 7). Ett liknande yrkande finns i motion 2018/19:2564 av Annicka Engblom (M).

Enligt kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 14 bör det göras en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna. Detta behövs enligt motionärerna eftersom ett antal rapporter de senaste åren har visat att det finns djurparker som brister i sina rutiner och inte lever upp till fastställda regelverk.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Grundläggande bestämmelser om hur djur – inklusive cirkusdjur, delfiner och djur i djurparker – ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen. Av djurskyddslagen framgår bl.a. att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att beteendestörningar förebyggs (2 kap. 2–3 §§). Utöver dessa grundläggande bestämmelser finns särskilda regler för offentlig förevisning av djur (se nedan).

I den nya djurskyddslagen har det införts en bestämmelse om att den som håller eller på något annat sätt tar hand om djur ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurets behov. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får därutöver meddela föreskrifter om krav på särskild kompetens eller utbildning vid viss djurhållning (2 kap. 3 §). Sådana föreskrifter finns t.ex. i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker med mera (närmare om dessa, se nedan).

När det gäller offentlig förevisning av djur kan det inledningsvis nämnas att artskyddsförordningen (2007:845) innehåller vissa bestämmelser om förutsättningarna för att mot betalning eller annars yrkesmässigt överhuvudtaget få visa levande djur av vissa viltlevande arter för allmänheten (se 40 § om att djurparker måste ha tillstånd från länsstyrelsen för detta och 44 § om att övrig offentlig förevisning som sker mot betalning eller yrkesmässigt måste anmälas till länsstyrelsen). Vid all offentlig förevisning av arter som finns listade i bilaga A till förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (EU:s Citesförordning) krävs det dessutom intyg från Jordbruksverket. Huvudprincipen är att det är förbjudet att offentligt förevisa dessa arter, men behörig myndighet i medlemsstaterna kan bevilja undantag (artikel 8).

Enligt 3 kap. 1 § första stycket djurskyddslagen är det förbjudet att, på ett sådant sätt att djuren utsätts för lidande, träna djur för eller använda djur vid bl.a. föreställningar eller andra förevisningar som anordnas för allmänheten. Av andra stycket i bestämmelsen framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bl.a. får meddela ytterligare föreskrifter om träning och användning av djur vid sådana föreställningar eller förevisningar.

Särskilda bestämmelser om offentlig förevisning av djur vid cirkusar och liknande verksamheter finns i 3 kap. djurskyddsförordningen. Av 3 kap. 3 § framgår bl.a. att djur inte får flyttas runt och i samband med det förevisas offentligt i burar eller andra utrymmen eller inhägnader som begränsar deras rörelsefrihet på liknande sätt som en bur. I bestämmelsen finns också en uppräkningslista av de djur som det inte heller på annat sätt är tillåtet att flytta runt och i samband med det förevisa offentligt. Några av de djurslag som räknas upp är apor, rovdjur (med undantag för tamhundar och tamkatter), noshörningar och flodhästar. I och med den nya djurskyddsförordningen har det också blivit förbjudet att i sådan verksamhet använda alla slags säldjur, dvs. även sjölejon, och elefanter.

I den s.k. cirkusföreskriften, dvs. Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om cirkusdjur (SJVFS 2019:4), finns generella bestämmelser om skötsel och hållande av cirkusdjur, men även specifika bestämmelser för vissa djurslag.

Enligt 3 kap. 6 § djurskyddsförordningen får en djurpark eller liknande anläggning inte tas i bruk för offentlig förevisning av djur innan den har godkänts av länsstyrelsen. Detsamma gäller vid omflyttning av djuren och vid ny-, till- eller ombyggnad av någon betydelse. Bestämmelsen gäller även delfinarier.

I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker m.m. anges att den som ansvarar för djurhållningen och för den övergripande skötseln av djuren vid anläggningen ska ha lämplig utbildning eller erfarenhet av aktuella djurslag (1 kap. 8 §). Enligt föreskrifterna ska det också finnas en veterinär som svarar för sjukdomsförebyggande åtgärder, veterinärmedicinsk rådgivning och behandling, journalföring, rådgivning i djurskydds- och smittskyddsfrågor, upprättande av hygienprogram, provtagningar, fodersammansättning och övriga skötselfrågor. Veterinären ska besöka anläggningen regelbundet, dock minst varje kvartal (1 kap. 9 §). Vidare ska en djurparkszooolog finnas bl.a. på de djurparker som visar delfiner. Zooologen ska svara för rådgivning när det gäller utformning och berikning av miljön, antal och sammansättning av djur i djurutrymmen, avel, djurskyddsfrågor, fodersammansättning och övriga skötselfrågor samt svara för att det förs en uppdaterad djurförteckning (1 kap. 10 §). I samma bestämmelse uppställs vissa krav på zoologens kompetens liksom att zoologen ska besöka djurparken regelbundet, dock minst en gång per halvår.

I föreskrifterna finns också särskilda bestämmelser om hållande av delfiner. Av dessa framgår bl.a. att bassängytan ska vara minst 800 kvadratmeter för flasknosdelfiner och 400 kvadratmeter för tumlare. Vidare ska bassängens djup vara minst lika med den aktuella artens kroppslängd och det ska finnas djuphål med minst två gånger kroppslängden. Bassängerna ska ha oregelbundna väggar och vågdämpande kanter och det ska finnas avskiljningsmöjligheter (7 kap. 4 §).

Länsstyrelserna är behöriga myndigheter att kontrollera att djurskyddsbestämmelserna följs, genom både anmälda och oanmälda besök. Enligt

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd ska kontrollen, utom i vissa särskilda fall, genomföras utan förvarning (artikel 3.2). Denna artikel ska enligt 8 kap. 13 § djurskyddsförordningen även tillämpas vid kontroll av icke-livsmedelsproducerande djur. En ny förordning om offentlig kontroll där liknande bestämmelser återfinns ska tillämpas från den 14 december 2019.

Särskilda regler om kontroll av cirkusar finns i 8 kap. 12 § djurskyddsförordningen och i 1 kap. 5–9 §§ cirkusföreskriften. Här föreskrivs bl.a. att länsstyrelsen ska inbesiktiga en cirkus innan den har sin första föreställning för året. Av bestämmelserna följer också att kontrollmyndigheten, om den upptäcker allvarliga eller upprepade brister i djurhållningen, kan förbjuda cirkusen att påbörja eller fortsätta sin turné.

Det regelverk för transporter av djur och kontroll av sådana transporter som beskrivs ovan under Offentlig kontroll och regelefterlevnad gäller även cirkusdjur.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet betona att det är av största vikt att Sverige har ett starkt djurskydd för alla djur. Enligt djurskyddslagen ska djur – inklusive cirkusdjur, delfiner och andra djur i djurparker – behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djur ska vidare hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och så att beteendestörningar motverkas. Dessutom innehåller lagen en särskild bestämmelse om att djur inte får utsättas för lidande vid t.ex. förevisning för allmänheten. Vidare innehåller djurskyddsförordningen bestämmelser om vilka djur det är förbjudet att förevisa offentligt vid cirkusar och liknande verksamheter där djuren flyttas från ort till ort. Utöver detta innehåller den s.k. cirkusföreskriften bestämmelser som syftar till ett starkt djurskydd. Med hänvisning till denna redovisning avstyrker utskottet motionerna 2018/19:1290 (SD) yrkande 7 och 2018/19:2564 (M).

När det gäller tillstånd och kontroller av cirkusar och djurparker är länsstyrelserna ansvariga myndigheter för att kontrollera dessa verksamheter. Utskottet noterar att kontroller utförs genom både anmälda och oanmälda besök, och vid upprepade brister i djurhållningen kan länsstyrelserna förbjuda en cirkus att påbörja eller fortsätta sin turné. När det gäller djurparker får sådana inte tas i bruk innan de har godkänts av länsstyrelsen. Utskottet välkomnar att det i den nya djurskyddslagen har införts ett generellt krav på att djurhållaren eller den som på något annat sätt tar hand om ett djur ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurets behov. Detta är ett krav som omfattar även cirkusar och djurparker. När det gäller djurparker har Jordbruksverket i föreskrifter dessutom närmare specificerat att en djurpark måste ha tillgång till veterinär och, om parken visar delfiner, zoolog. Med det

anförda anser utskottet att motion 2018/19:1290 (SD) yrkandena 6 och 14 kan lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller delfinarier konstaterar utskottet att det utöver de bestämmelser som nämns ovan finns specifika djurskyddsbestämmelser som syftar till att främja ett högt djurskydd för delfiner. Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:335 (SD).

Förändring av vissa regelverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller motionsyrkanden om att avskaffa det obligatoriska kravet på förprovning av djurstallar och om att förenkla reglerna för hur djurstallar ska byggas. Riksdagen avslår motionsyrkanden om kravet på ligghallar, om gårdsnära slakt och om hästhållning.

Jämför reservation 19 (S, V, MP), 20 (SD), 21 (C) och 22 (KD).

Motioner

I kommittémotion 2018/19:1287 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 33 vill motionärerna verka för enklare förprovning av djurstallar. Enligt motionärerna bör bl.a. det obligatoriska kravet på förprovning vid ny-, om- eller tillbyggnad av djurstallar samt inredning av dessa upphävas. Detsamma efterfrågas i kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 35 och kommittémotion 2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 17.

Kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 4 handlar om ligghallskravet. Motionärerna anför att kravet upplevs som ett problem för många nötköttsproducenter som önskar ha sina djur frigående året om. Enligt motionen bör det utredas hur regelverket kan förändras så att djuren kan hållas utomhus om nödvändiga förutsättningar finns. Ett liknande yrkande finns i motion 2018/19:1823 av Jan Ericson (M). Enligt motionären bör varje djurägare få avgöra hur mycket djuren vistas utomhus så länge djurskyddslagets krav på att djuren ska må bra efterlevs.

Kommittémotion 2018/19:257 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) handlar om att stödja och uppmuntra gårdsnära slakt. Motionärerna anför att små lokala slakterier bör stödjas så att djuren slipper långa transporter till slakt. Om gårdar med egen uppfödning även tar emot djur från gårdar i närheten skapas också arbetstillfällen på mindre orter.

Tillstånden för hästhållning bör enligt kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 49 ses över. Enligt motionärerna ska målet vara ett målstyrt och flexibelt regelverk som ger utrymme för ett utvecklat hästföretagande.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Förprovning av djurstallar

I 2 kap. 6 § djurskyddslagen finns övergripande regler om hur stall och andra förvaringsutrymmen samt hägn för djur ska vara utformade och skötas. Ytterligare regler om hur sådana utrymmen ska var utformade och utrustade finns i djurskyddsförordningen och i Jordbruksverkets föreskrifter. Av 6 kap. 1 § djurskyddslagen följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på att låta förpröva stall och andra förvaringsutrymmen för djur samt hägn.

Enligt 6 kap. 1 § första stycket djurskyddsförordningen ska stall, förvaringsutrymmen och hägn, eller en del av en sådan anläggning, godkännas från djurskydds- och djurhälsosynpunkt innan de uppförs, byggs till eller om, ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt eller tas i anspråk eller inreds för djurhållning eller djuruppfödning som de tidigare inte har använts för. Detta gäller dock endast sådana anläggningar avsedda för hästar, djur som föds upp eller hålls för produktion av bl.a. livsmedel eller djur som används i sådan undervisning som inte är djurförsök. Jordbruksverket får enligt förordningen meddela föreskrifter om villkor för förprovning och undantag från bestämmelserna i 1 § (se 2 § andra stycket). Det är länsstyrelsen som prövar frågor om förprovning och som ska besiktiga stall och andra förvaringsutrymmen samt hägn innan de tas i bruk eller, om det är mer lämpligt, snarast möjligt därefter. Jordbruksverket får meddela föreskrifter om besiktningen (se 3 §).

I propositionen En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop. 2016/17:104) anförde regeringen att förprovningen även fortsättningsvis bör vara obligatorisk, men bedömde att Jordbruksverket bör se över möjligheten att förenkla och förbättra processen.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlade därefter frågan om förprovning av djurstallar i betänkande 2016/17: MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige. Utskottet anförde då bl.a. följande:

Utskottet delar regeringens bedömning att förprovningen även i fortsättningen bör vara obligatorisk. Det är viktigt ur djurskyddssynpunkt men kan även innebära en sorts garant för företagen inför en stor investering som en byggnation av djurstallar kan innebära. Regler ska vara effektiva och ändamålsenliga, och utskottet välkomnar därför en översyn för att se över möjligheterna att förenkla och förbättra förprovningsprocessen.

I den proposition som låg till grund för den nya djurskyddslagen (prop. 2017/18:147) anförde regeringen att förprovning av lokaler fyller en viktig funktion för att förebygga djurskyddsproblem. Regeringen konstaterade också att avsikten redan när den tidigare djurskyddslagen infördes 1988 var att förprovningen skulle omfatta alla faktorer i miljö och skötsel som har betydelse för djurhälsa och djurbeteende och därmed för djurskyddet (prop. 1987/88:93 s. 20).

Frågan om förprovning av djurstallar var på nytt föremål för utskottets behandling i betänkande 2017/18:MJU24 Ny djurskyddslag. Utskottet vidhöll då sitt tidigare ställningstagande att förprovningen av djurstallar även fortsättningsvis bör vara obligatorisk eftersom det är viktigt bl.a. ur djurskyddssynpunkt. Vidare anförde utskottet att arbetet med förenklingar är en prioriterad fråga för utskottet och att det därför är positivt att Jordbruksverket ska förenkla och förbättra arbetet med förprovning av djurstallar.

I regleringsbrevet för 2018 fick Jordbruksverket i uppdrag att fortsätta arbetet med att förenkla och förbättra förprovningen. I arbetet ska ingå att överväga vilken kompetens som bör finnas hos länsstyrelserna och hur djurhälsoaspekter kan beaktas i större utsträckning i förprovningen. Uppdraget ska utföras efter samråd med länsstyrelserna och redovisas till Regeringskansliet senast den 28 april 2019.

Kravet på ligghallar

När det gäller utevistelse för djur får – enligt 6 kap. 10 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om nötkreaturshållning inom lantbruket m.m. (SJVFS 2019:18) – endast djur som är lämpade för utevistelse under den kalla årstiden hållas som utegångsdjur. Enligt 11 § ska utegångsdjur under den kalla årstiden när betestillväxt inte sker ha tillgång till ligghall eller annat stall som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren ligglplats. Av 12 § framgår att utegångsdjur i besättningar som är anslutna till ett kontrollprogram för utegångsdjur utan hinder av 11 § får hållas i enlighet med kontrollprogrammet.

Djurägare som håller nötkreatur som utegångsdjur och önskar hålla djuren utan tillgång till en ligghall måste alltså vara anslutna till ett godkänt kontrollprogram (mer om kontrollprogram, se ovan). Jordbruksverket har godkänt Sveriges Nötköttsproducenters kontrollprogram för utegångsdjur utan ligghall. Kontrollprogrammet drivs av Gårds- och Djurhälsan på uppdrag av Sveriges Nötköttsproducenter, och programmets syfte är att i den enskilda besättningen kontrollera att förutsättningarna är tillräckligt goda för att kompensera frånvaron av en ligghall. Djurägaren förbinder sig att följa villkoren som ställs i programmet, och varje år kontrolleras besättningen av kontrollorganisationen. Vid kontrollbesöket utförs inspektion enligt programmets regler med kontroll av både djur- och resursbaserade parametrar som hull, renhet, ligglplatser och rutiner för avlusning. Ansökan om anslutning till kontrollprogrammet görs hos Gårds- och Djurhälsan som utför anslutningsbesök, och det är sedan Jordbruksverket som fattar beslut om anslutning.

På SLU har olika projekt och studier genomförts på djur som går utomhus vintertid. Resultaten av dessa olika studier kan klargöra djurens behov och visa vilka krav man bör ställa på skötselsystem för utegångsdjur. För att man ska

kunna utforma skötselsystem för djur vintertid behövs kunskap om hur djur beter sig och utnyttjar områden som de har tillgång till.

Gårdsnära slakt

Regelverket för slakt och köttbesiktning är harmoniserat genom det s.k. hygienpaketet, dvs. Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 852/2004, (EG) 853/2004 och (EG) 854/2004. Grunden i regelverket är att djur som ska bli livsmedel ska slaktas hygieniskt i en godkänd livsmedelslokal för att köttet sedan ska kunna släppas ut på marknaden. Den sistnämnda förordningen kommer att ersättas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. Den nya förordningen ska börja tillämpas den 14 december 2019.

Av Livsmedelsverkets regleringsbrev för 2019 framgår att verket tillförts anslagsmedel om totalt drygt 107 miljoner kronor för nedsättning av slakteriavgifter. Av anslaget ska drygt 13,4 miljoner kronor användas för att täcka delar av kostnaderna i den offentliga kontrollen, inklusive godkännanden av anläggningar, vid mindre slakteri- och vilthanteringsanläggningar.

För att förbättra möjligheterna till småskalig slakt och stärka svenska köttproducenters konkurrenskraft pågår forskning och utvecklingsarbete vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Projektet påbörjades 2014 och består av fem fristående delar i varierande stadium av genomförande.

Hästhållning

Enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192) måste den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter eller säljer hästar eller tar emot hästar för förvaring eller utfordring eller använder hästar i ridskoleverksamhet ha tillstånd för verksamheten. Vid tillståndsprövningen ska särskild hänsyn tas till om den sökande kan anses lämplig att bedriva verksamheten och om de anläggningar som verksamheten ska bedrivas i är lämpliga från djurskyddssynpunkt.

Frågor om tillstånd prövas av länsstyrelsen. Jordbruksverket får meddela föreskrifter om villkor dels för att en verksamhet ska anses bedrivas yrkesmässigt eller vara av större omfattning, dels för undantag från kravet på ett sådant tillstånd för verksamheten (6 kap. 6 § djurskyddsförordningen). Tillstånd för hästhållning krävs bl.a. om man ska ha ett inackorderingsstall för fyra eller fler hästar eller om man vill driva en ridskola.

Jordbruksverket har meddelat nya föreskrifter och allmänna råd om hästhållning (SJVFS 2019:17). Ett syfte med de nya föreskrifterna är enligt Jordbruksverket att ge ökade möjligheter för den som vill utveckla sin hästhållning att hitta nya sätt att uppfylla hästens behov på. Fokus i arbetet

med de nya föreskrifterna har varit att ta fram funktionsregler, dvs. beskriva den funktion som ska uppnås och minska mängden detaljkrav när det gäller hur detta ska göras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det finns anledning att avskaffa det obligatoriska kravet på att förpröva djurstallar. Utskottet har förståelse för att det kan finnas en oro för att avskaffandet av kravet på förprovning av djurstallar skulle kunna bidra till en försämring av djurhälsa och djurskydd. Utskottet vill dock framhålla att de som väljer att hålla djur, och att göra de stora investeringar som krävs för att bygga lämpliga djurstallar, gör det med djurens bästa för ögonen. Utskottet anser vidare att reglerna för hur djurstallar ska byggas bör förenklas. De nuvarande reglerna är alltför detaljerade och ökat fokus bör i stället ligga på funktion och djurvelfärd. Detta bör ges regeringen till känna. Utskottet bifaller därmed motion 2018/19:1287 (SD) yrkande 33, 2018/19:2425 (C) yrkande 35 och 2018/19:2736 (KD) yrkande 17.

När det gäller frågan om kravet på ligghallar noterar utskottet att utedrift för djur ofta är väl förenligt med djurskyddslagen. Djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det bl.a. främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Utedrift främjar normalt ett djurs hälsa och möjlighet att bete sig naturligt och är därför i allmänhet positivt för djur. När det gäller utedrift finns det dock även utmaningar att ta hänsyn till som djurmiljö, skötsel och hantering av djuren. Här har Jordbruksverket bemyndigats att närmare reglera kraven på tillsyn, utfodring och vattning av djur, vilket även inkluderar krav när man håller djur ute under den kalla årstiden. Utskottet bedömer att den berörda sektorsmyndigheten är väl lämpad att fatta denna typ av detaljerade beslut som kräver hög kompetens i sakfrågan. Vidare konstaterar utskottet att det i dag finns en möjlighet till undantag från ligghallskravet när det gäller nötkreatur, om djurhållaren är ansluten till ett godkänt kontrollprogram. Utskottet anser att kontrollprogram är ett sätt att under kontrollerade former öka flexibiliteten när det gäller hur ansvarsfulla djurhållare kan uppnå den djurskyddsnivå som regelverket föreskriver. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2018/19:1290 (SD) yrkande 4 och 2018/19:1823 (M) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om att stödja och uppmuntra gårdsnära slakt kan utskottet konstatera att det pågår forskning för att förbättra möjligheterna till småskalig slakt. Dessutom har Livsmedelsverket tillförts anslagsmedel för att täcka delar av kostnaderna för godkännanden och den offentliga kontrollen av mindre slakterianläggningar. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2018/19:257 (KD) lämnas utan ytterligare åtgärd.

Av redovisningen ovan framgår att Jordbruksverket har meddelat nya föreskrifter om hästhållning som syftar till bl.a. ett ökat fokus på den funktion som ska uppnås och att minska reglernas detaljeringsgrad. Med hänvisning till

detta anser utskottet att motion 2018/19:2425 (C) yrkande 49 inte motiverar någon åtgärd.

Djurförsök

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att ersätta djurförsök med andra metoder.

Jämför reservation 23 (C) och 24 (KD).

Motioner

Enligt kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 48 bör djurförsök med djurfria metoder underlättas. Även kommittémotion 2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 52 handlar om djurförsök. Motionärerna anför där att datasimuleringsprogram och cellodlingar i vissa fall helt eller delvis kan ersätta djurförsök. Enligt motionärerna förekommer det att man utför djurförsök av rutin eller för att det saknas kunskap om alternativen till djurförsök. Alla studenter på de utbildningar där djurförsök traditionellt förekommer bör därför få grundläggande utbildning om alternativa metoder.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

På försöksdjursområdet tillämpas Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU av den 22 september 2010 om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. Enligt direktivets ingress (skäl 10) är det, även om det är önskvärt att ersätta användningen av levande djur i försök med andra metoder som inte kräver användning av levande djur, fortfarande nödvändigt att använda levande djur för att skydda människors och djurs hälsa och miljön. Direktivet är dock ett viktigt steg mot att uppnå det slutliga målet att ersätta alla försök på levande djur i vetenskapliga syften och i undervisningssyfte så snart det är vetenskapligt möjligt att göra det. Syftet med direktivet är därför att underlätta och främja användningen av alternativa metoder. Syftet är även att garantera en hög skyddsnivå för de djur som ännu måste användas i försöken.

Varje medlemsstat i EU ska enligt artikel 49 i direktivet inrätta en nationell kommitté för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. Sveriges nationella kommitté inrättades 2013 hos Jordbruksverket. Den nationella kommitténs uppgifter är bl.a. att ha ett informationsutbyte om den etiska prövningen för djurförsök med de djurförsöksetiska nämnderna, att dela med sig av bästa praxis inom unionen och att vara styrgrupp för Sveriges 3R-center.

I början av 2014 beslutade riksdagen att inrätta ett nationellt kompetenscenter för 3R-frågor. I slutet av 2014 gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag

att inleda bildandet av 3R-centret, och i december 2016 beslutade riksdagen även att finansiera 3R-centret med 15 miljoner kronor per år från 2017 till 2020. Kompetenscentrets uppgift är att samordna och främja tillämpningen av alternativa metoder till djurförsök, ofta kallat 3R. De tre R:en står för de engelska orden replace (ersätta), reduce (minska) och refine (förfina). 3R-centret jobbar med djurens välfärd i fokus och för färre djur i försök.

Enligt budgetpropositionen för 2019 är verksamheten vid Jordbruksverkets kompetenscentrum för s.k. 3R-frågor i full gång. Centret har bl.a. arbetat med berörda myndigheters 3R-strategier, utbildning och kommunikation och deltagit i internationella sammanhang (se prop. 2018/19:1 utg.omr. 23 s. 38).

Jordbruksverket ska enligt regleringsbrevet för 2019 redovisa det arbete som under året bedrivits inom verkets kompetenscentrum för 3R-frågor.

Enligt Jordbruksverkets information finns det ett antal organisationer som arbetar med att ersätta djurförsök, minska antalet djur i försök och minska lidandet för de djur som används. Ett par av dessa är Center for Alternatives to Animal Testing-Europe (CAAT-Europe) och European consensus-platform for alternatives (Ecopa). CAAT-Europe arbetar för 3R och sammanför industri och akademi för att adressera behoven av människorelaterade metoder. De jobbar för utveckling av alternativa metoder till djurförsök och utvecklar projekt med sponsorer för att främja human vetenskap och ”den nya toxikologin”. Ecopas främsta mål är att främja 3R vid användningen av djur i forskning, testning, utbildning och träning i Europa. Ecopa arbetar för att skapa konsensus mellan olika intressenter: industri, djurvälfärd, akademi och myndigheter. Konsensus är ett effektivt sätt att främja forskning om alternativa metoder och att stärka acceptansen av alternativa metoder i praktiken. Ecopa stöder etableringen av nationella konsensusplattformar som främjar 3R och inkluderar representanter från alla fyra intressenterna i styrgrupperna.

Ett motionsyrkande motsvarande det som Kristdemokraterna nu har presenterat behandlades i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2016/17:MJU12 Djurskydd. I ställningstagandet anförde utskottet bl.a. följande (s. 28):

Till följd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål genomsyrar principen om de tre R:en det EU-gemensamma regelverket för djurförsöksverksamhet och därmed även svensk rätt på området. [...]. Syftet med 3R-centret är att främja och samordna arbetet med alternativa metoder till djurförsök tillsammans med djurskyddsorgan, djurförsöksetiska nämnder, myndigheter, forskare och djurskyddsorganisationer. Det är utskottets uppfattning att 3R-centret på så sätt kommer att arbeta med kompetenshöjande frågor om alternativa metoder utifrån ett helhetsgrepp där samtliga berörda aktörer inbegrips. Utskottet, som inte närmare vill föregripa de specifika insatser som 3R-centret avser att vidta, föreslår därför att motion [...] lämnas utan vidare åtgärd.

På Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) utbildas t.ex. veterinärer, husdjursagronomer och hippologer, personer som i sin profession kommer att arbeta med djur. Enligt information från SLU är det därför nödvändigt att de får träna de nödvändiga momenten med levande djur under sin utbildning. Hanteringen

av djur och material från djur ska dock följa universitetets policy för användning av djur inom forskning och utbildning (SLU.ua 2015.1.1.1-4840).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser det naturligtvis som positivt om användningen av försöksdjur på sikt helt kan avvecklas och ersättas med andra testmetoder. I avvaktan på att det ska bli vetenskapligt möjligt kan utskottet konstatera att det inom ramen för olika forum, bl.a. det kompetenscentrum för 3R-frågor som finns vid Jordbruksverket, pågår arbete med att ersätta djurförsök, minska antalet djur i försök och minska lidandet för de djur som används. Utskottet ser mycket positivt på detta arbete. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionerna 2018/19:2425 (C) yrkande 48 och 2018/19:2736 (KD) yrkande 52 lämnas utan åtgärd.

Vissa övriga djurskydds- och djurhälsofrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att privatisera distriktsveterinärverksamheten, om att införa en s.k. positiv lista över tillåtna sällskapsdjur, om afrikansk svinpest och om forskning kring djurvård och djurhälsa.

Jämför reservation 25 (SD).

Motioner

Motion 2018/19:353 av Markus Wiechel (SD) handlar om att privatisera distriktsveterinärverksamheten. Motionären påtalar att dagens statliga anslag till distriktsveterinärerna subventionerar en verksamhet som bedrivs i konkurrens med privata veterinärer. I motionen ifrågasätts också att det är distriktsveterinärerna som i praktiken sköter tillsynen av samma djur som man konkurrerar med de privata veterinärerna om, något som har kritiserats av både veterinärförbundet och EU-kommissionen. Att man bör se över möjligheterna att privatisera de statliga veterinärerna lyfts även fram i motion 2018/19:1523 av Lotta Finstorp (M).

I kommittémotion 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 8 efterfrågas en positiv lista för sällskapsdjur. Motionärerna anför att den nuvarande ordningen, dvs. att den ansvariga myndigheten kan förbjuda djurhållning av t.ex. vissa exotiska arter, är ineffektiv. En bättre ordning vore att införa en positiv lista som beskriver vilka djur som är tillåtna att ha som sällskapsdjur, och det är önskvärt att den frågan utreds.

I motion 2018/19:1326 av Cecilia Widegren (M) yrkande 9 efterfrågar motionären att man ska stödja fortsatt forskning för bättre djurvård och djurhälsa, inte minst för att förbättra hovhälsan.

Motion 2018/19:2780 av Sten Bergheden (M) handlar om att fortsätta arbetet med en strategi för hur vi ska agera om den afrikanska svinpesten kommer till Sverige.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Distriktsveterinärverksamheten

Dåvarande landsbygdsministern Sven-Erik Bucht svarade den 7 februari 2018 på en skriftlig fråga (fr. 2017/18:660) om veterinärverksamheten. Av svaret framgick bl.a. följande:

Jag vill börja med att understryka vikten av att vi har en väl fungerande veterinär organisation. En organisation som fungerar i hela landet, året runt och dygnet runt. Distriktsveterinärerna (DV) har en viktig roll i att säkerställa detta, inte minst vid utbrott av smittsamma djursjukdomar och vid behov av jourservice i de områden där det annars inte skulle finnas någon veterinär service. DV är en särskild verksamhetsgren inom Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) och finansieras i huvudsak med avgifter och till viss del med statligt anslag. Anslaget är avsett som en ersättning till Jordbruksverket för att DV utför vissa samhällsnyttiga veterinärtjänster. I den del DV konkurrerar på den kommersiella veterinärmarknaden ska det ske på lika villkor.

Den 14 mars 2018 svarade landsbygdsministern på ytterligare en skriftlig fråga (fr. 2017/18:950) om statliga distriktsveterinärer som, enligt frågeställaren, snedvrider konkurrensen. Statsrådet anförde då bl.a. följande:

Djurvälfärd är en prioriterad fråga för mig och regeringen. Djur som är i behov av vård ska få vård, oavsett var i landet de befinner sig, oavsett vid vilken tidpunkt behovet uppstår. En statligt driven veterinär organisation behövs för att säkerställa detta och här har Distriktsveterinärerna (DV) en viktig roll. DV är Jordbruksverkets basorganisation för beredskap och smittskyddsarbete i fält och finansieras i huvudsak med avgifter och till viss del med statligt anslag.

Vid en interpellationsdebatt den 20 mars 2018 (ip. 2017/18:415) anförde landsbygdsministern bl.a. följande:

Regeringens bedömning är, liksom alliansregeringens bedömning var, att en lösning med enbart privatpraktiserande veterinärer inte kan tillgodose de höga ambitioner som staten har vad gäller djurhälsa och djurskydd. Regeringen anser att distriktsveterinärerna är ett nödvändigt komplement till de privata aktörernas verksamhet. För att kunna driva en statlig veterinärorganisation på ett effektivt sätt behöver distriktsveterinärerna också kunna utöva verksamhet på marknadsmässiga villkor. Därför får distriktsveterinärerna ägna sig åt all typ av djurhälsovård och djursjukvård av lantbrukets djur. De får också bedriva veterinärservice gällande häst och sällskapsdjur på en fastställd primärvårdsnivå. Verksamheten är avgiftsfinansierad. Den del som handlar om att utföra vissa samhällsnyttiga tjänster delfinansieras via statsanslag, och denna del särredovisas.

Distriktsveterinärernas verksamhet är en angelägen fråga. De fyller ett mycket viktigt behov runt om i landet, inte minst på landsbygden. De erbjuder djurhälsovård och djursjukvård i områden där det inte finns marknadsmässiga förutsättningar. För dem som bor i glesbygd är till

exempel den jourverksamhet som distriktsveterinärer bedriver helt ovärderlig. De privata veterinärerna har inte visat något intresse för jourverksamhet. Under åren 2010–2015 har Jordbruksverket gjort 150 upphandlingar av jourverksamhet. Endast en privat veterinär har svarat. I samtliga fall är det distriktsveterinärerna som har fått ta hand om jourverksamheten.

— — —
De privata veterinärföretagen är viktiga för Sverige. De har betydelse, och de har över 90 procent av marknaden. Distriktsveterinärerna har knappt 10 procent av marknaden. Men Distriktsveterinärerna tar i stort sett 100 procent av jourverksamheten. Det är helt ovärderligt för alla djurägare runt om i landet, oavsett om det gäller produktionsdjur eller sällskapsdjur.

Tillåtna sällskapsdjur

När det gäller frågan om att förbjuda alla typer av sällskapsdjur som inte uttryckligen är tillåtna får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer enligt 2 kap. 2 § andra stycket djurskyddslagen, utöver de allmänna kraven på en god djurmiljö, meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning.

Enligt 2 kap. 9 § djurskyddsförordningen får Jordbruksverket meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kraven på att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö på ett sådant sätt att deras välfärd främjas och att de kan utföra naturliga beteenden.

Jordbruksverket har utnyttjat bemyndigandet genom föreskriften (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby. Enligt föreskriften är det inte tillåtet att hålla apor, rovdjur, rovfåglar, hybrider mellan tamhund och vilda hunddjur eller hybrider mellan tamkatt och vilda kattdjur som sällskapsdjur eller korsningar mellan sådana hybrider och vild art. Viltfångade djur får, med vissa få undantag, inte hållas som sällskapsdjur. För övriga djur regleras, enligt 6 §, utrymmeskrav m.m. i ovannämnda föreskrift och i Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker m.m.

Proportionalitetsprincipen är en grundläggande rättslig princip som innebär att en ingripandeåtgärd av en myndighet ska vara ägnad att tillgodose det åsyftade ändamålet, vara nödvändig för att uppnå detta ändamål och medföra fördelar som står i rimlig proportion till den skada som åtgärden orsakar. Det ska alltså finnas en balans mellan mål och medel. Ett generellt förbud mot alla djur som inte är tillåtna, i stället för det nuvarande förbudet mot vissa utpekade djurslag, skulle behöva bedömas mot proportionalitetsprincipen.

En motion som innehållsmässigt liknar den nu aktuella behandlades och avstyrktes av miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2017/18:MJU24. I ställningstagandet anförde utskottet bl.a. följande:

När det gäller frågan om att ge Jordbruksverket ett bemyndigande att föreskriva vilka djur som får hållas som sällskapsdjur konstaterar utskottet att Jordbruksverket redan i dag har ett bemyndigande att meddela förbud mot djurhållning, och också har föreskrivit att det är förbjudet att hålla vissa djur som sällskapsdjur. [...] Huruvida det kan anses proportionerligt att meddela ett sådant förbud som föreslås i motionen med stöd av

bemyndigandet bör enligt utskottets uppfattning avgöras av sakmyndigheten med beaktande av om en sådan åtgärd tillgodoser ändamålet, är nödvändig för att uppnå ändamålet och står i proportion till de begränsningar den orsakar.

Forskning om djurvård och djurhälsa

Undervisning och forskning om husdjur bedrivs vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), såväl vid institutionen för husdjurens utfodring och vård som vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa. Den förstnämnda institutionen forskar och undervisar om idisslare, gris, fjäderfä, ren, fisk, häst och hund. Fokus är främst på husdjurens utfodring och skötsel med målet att skapa en uthållig och lönsam produktion med god djuromsorg som ger livsmedel med hög kvalitet. Den andra institutionen arbetar med att öka kunskaperna om sambanden mellan inhysning, skötsel, utfodring, stallmiljö, djurhälsa, djurbeteende, djurskydd och den yttre miljön. Detta sker genom forskning, undervisning och forskningsinformation. I ett vidare perspektiv bidrar institutionen därigenom till att förebygga och avhjälpa hälso- och välfärdsproblem hos husdjur samt att befrämja utvecklingen av en djur- och miljövänlig djurhållning, vilket kan bidra till en uthållig livsmedelsproduktion.

SLU har för budgetåret 2019 tilldelats 1 912 254 000 kronor under anslaget 1:23. Anslaget får användas bl.a. för forskning och utbildning på forskarnivå inom djurhållning, djurhälsa och djurskydd (prop. 2018/19:1 utg.omr. 23 s. 77, bet. 2018/19:MJU2 s. 62 f. och rskr. 2018/19:113).

Vid SLU finns ett nationellt centrum för djurvälstånd (SCAW) som syftar till att samla landets kompetens och samordna verksamhet inom djurskyddsområdet. Centrumet arbetar framför allt med frågor som gäller lantbrukets djur och försöksdjur, men frågor som rör sällskapsdjur, vilt och fisk har också blivit en del av SCAW:s verksamhet. Centrumet ska fungera som kontaktyta för alla aktörer som ägnar sig åt verksamheter som berör djurvälstånd, dvs. såväl branschorganisationer och ideella organisationer som myndigheter. Centrumet arrangerar utbildningar och främjar forskning inom djurskydd och djurvälstånd.

Afrikansk svinpest

Av budgetpropositionen för 2019 framgår att afrikansk svinpest fortsätter att spridas bland tamgrisar och vildsvin i Europa, men det anges samtidigt att myndigheternas beredskap för stora sjukdomsutbrott är god (prop. 2018/19:1 utg.omr. 23 s. 37).

Afrikansk svinpest är en allvarlig, smittsam virusjukdom som drabbar tamgrisar och vildsvin. Kunskapen om hur smitta från vildsvin till gris ska förhindras är dock bristfällig. Ett nytt forskningsprojekt vid Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) ska därför undersöka hur man bäst förebygger och kontrollerar eventuell smittspridning i landet. Forskningsprojektet startade den 1 januari 2019 och ska pågå under tre år.

I mars 2016 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (EU:s djurhälsoförordning). Med några undantag ska förordningen tillämpas från den 20 april 2021, då den kommer att ersätta ett stort antal beslut, direktiv och förordningar.

EU:s djurhälsoförordning är en ramlag som ska kompletteras av närmare bestämmelser som ska antas av kommissionen i form av delegerade akter och genomförandeakter. Förordningen omfattar regler om bl.a. sjukdomsövervakning, beredskap, sjukdomsbekämpning, registrering av djur och anläggningar, spårbarhet, villkor för djurförflyttningar, införsel till unionen, export från unionen och nödåtgärder mot djursjukdomar. Delvis innebär förordningen en konsolidering av redan befintliga EU-regler, men den innehåller även en del nyheter jämfört med dagens lagstiftning.

Den 6 december 2018 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av nuvarande lagstiftning på djurhälsoområdet. Syftet med översynen är att anpassa lagstiftningen till EU:s djurhälsoförordning och andra nya EU-bestämmelser. Syftet är också att få till stånd en modern och sammanhållen lagstiftning med en tydlig systematik. Lagstiftningen ska säkerställa ett gott smittskydd och därigenom tillvarata djurskydds-, folkhälso- och miljöintressen samt produktionsekonomiska intressen. Enligt utredningsdirektiven (dir. 2018:111) ska utredaren bl.a.

- överväga vilka lagstiftningsåtgärder, t.ex. processuella bestämmelser, som kan krävas för att komplettera EU:s djurhälsoförordning och annan ny lagstiftning på EU-nivå
- bedöma om det finns behov av och möjlighet att ha andra kompletterande nationella bestämmelser
- lämna förslag till en ny djurhälsolag som är enkel att förstå, överblicka och tillämpa.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2019.

Utskottets ställningstagande

Av redovisningen ovan framgår de behov och överväganden som ligger bakom valet att ha en veterinärverksamhet som till viss del är statligt finansierad. Utskottet anser att det inte finns anledning att förändra denna ordning och föreslår därför att motionerna 2018/19:353 (SD) och 2018/19:1523 (M) avslås.

När det gäller frågan vilka djur som får hållas som sällskapsdjur konstaterar utskottet att Jordbruksverket har ett bemyndigande att meddela förbud mot djurhållning, och att verket också har föreskrivit att det är förbjudet att hålla vissa djur som sällskapsdjur. Införandet av ett generellt förbud mot alla djur som inte är tillåtna, dvs. som inte finns upptagna på en s.k. positiv lista, behöver bedömas mot proportionalitetsprincipen. Huruvida det kan anses proportionerligt att införa en sådan lista bör enligt utskottets uppfattning, med stöd av bemyndigandet, avgöras av sakmyndigheten med beaktande av om en

sådan åtgärd tillgodoser ändamålet, är nödvändig för att uppnå ändamålet och står i proportion till de begränsningar den orsakar. Mot bakgrund av det anförda avstyrks motion 2018/19:1290 (SD) yrkande 8.

Av redovisningen ovan framgår bl.a. att det vid SLU pågår forskning om olika aspekter av djurhälsa och djurvård och att myndigheten fått anslag för att fortsätta denna forskning. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2018/19:1326 (M) yrkande 9.

När det gäller afrikansk svinpest är det enligt utskottet motiverat att vara orolig för att denna sjukdom ska få ökad spridning i såväl Sverige som övriga Europa. Utskottet ser därför positivt på det forskningsarbete om sjukdomen som pågår. Det är också glädjande att EU har antagit en ny djurhälsoföreskrift som, tillsammans med den nationella lagstiftning som är under utredning, kan ge en rättslig ram för att bekämpa sjukdomen. Med detta sagt föreslår utskottet att motion 2018/19:2780 (M) lämnas utan vidare åtgärd.

Reservationer

1. Respekten för djur och frågor om djurs rättsliga status, punkt 1 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 16 och
avslår motionerna
2018/19:332 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) yrkandena
1 och 5,
2018/19:1326 av Cecilia Widegren (M) yrkande 2 och
2018/19:2846 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

För att bättre spegla allmänhetens uppfattning om djurs juridiska status, i synnerhet sällskapsdjurs, bör en statlig utredning tillsättas för att komma med förslag på hur man kan stärka djurs juridiska status som individer. I samband med detta bör man överväga att, som man har gjort i Finland, införa en djurskyddsombudsman som bl.a. kan främja husdjurs välbefinnande.

2. Harmonisering av djurskyddslagstiftningen inom EU, punkt 2 (SD, KD)

av Martin Kinnunen (SD), Magnus Oscarsson (KD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 46.

Ställningstagande

I en internationell jämförelse har Sverige en bra djurskyddslagstiftning. Detta är givetvis bra, men det gör samtidigt att djuruppfödare i Sverige har högre kostnader än sina konkurrenter i andra länder. Bönderna i vissa andra länder kan till följd av lägre djurskyddskrav sälja sina produkter till ett lägre pris, och för att svenska bönder inte ska missgynnas är det viktigt att djurskyddslagstiftningen harmoniseras och skärps inom EU.

3. Djuromsorgsprogram, punkt 3 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Det är positivt att lantbruksnäringarna själva tar fram egna omsorgsprogram där djurvälståndet förstärks samtidigt som de senaste vetenskapliga och tekniska landvinningarna kan tas till vara. Djuromsorgsprogrammen är även ett sätt att förbättra konkurrenskraften för svensk animalieproduktion. Programmen kan bidra till både ökad djurvälstånd, förbättrad djurhälsa och en ökad investeringsvilja samt stimulera nya innovationer och teknikutveckling.

4. Betesgång för mjölkkor, punkt 4 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

I dag är svenska mjölkbönder förhindrade att ansöka om betesstöd från EU på grund av de nationella reglerna om att mjölkkor måste gå ute och beta under sommaren. Med ett slopat nationellt beteskrav kan svenska mjölkbönder med kor i lösdrift, i likhet med sina europeiska kolleger, få betesstöd från EU. Detta är ett steg mot mer jämlika konkurrensvillkor för Sveriges mjölkbönder.

5. Övriga frågor om djurskydd och konkurrenskraft, punkt 5 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 14 och avslår motionerna

2018/19:366 av Henrik Vinge (SD),

2018/19:749 av Mats Wiking (S) i denna del,

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del.

Ställningstagande

Dagens miljöersättningar baseras i stor utsträckning på vilken åtgärd som utförs snarare än vilket resultat som uppnås. För att säkerställa djurskyddet och stärka den svenska animalieproduktionen föreslår vi att miljökrav och miljöersättningar till lantbruket i större utsträckning ska baseras på uppnådda resultat än på vidtagna åtgärder.

6. Övriga frågor om djurskydd och konkurrenskraft, punkt 5 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt
 avslår motionerna
 2018/19:366 av Henrik Vinge (SD),
 2018/19:749 av Mats Wiking (S) i denna del,
 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del och
 2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna välkomnar att den nya djurskyddslagen tar steg mot att göra lagstiftningen mer målstyrd och mindre detaljstyrd. Samtidigt är det beklagligt att arbetet ännu inte har slutförts utan att den tidigare regeringen sköt ett flertal frågor på framtiden genom tillsättande av nya utredningar. Det är viktigt att säkerställa att den nya djurskyddslagen verkligen leder till att ett starkt djurskydd kan upprätthållas i kombination med minskad byråkrati och större flexibilitet.

Vi anser att svenskt djurskydd ska ha höga ambitioner. Samtidigt är det uppenbart att det finns en målkonflikt mellan förbättrad djurvälstånd inom lantbruket och svensk konkurrenskraft på området. Det bör utredas närmare hur man kan höja ambitionen på djurskyddsområdet på mest effektiva sätt utan att hämma svensk konkurrenskraft. En kostnads–nyttanalyt borde därför göras av hur olika förslag om höjd ambition inom djurskyddet påverkar svensk konkurrenskraft.

7. Övriga frågor om djurskydd och konkurrenskraft, punkt 5 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del och
 avslår motionerna
 2018/19:366 av Henrik Vinge (SD),
 2018/19:749 av Mats Wiking (S) i denna del,
 2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt
 2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

För att svenska lantbrukares konkurrenskraft ska kunna stärkas bör regelbördan minskas. Därför menar Centerpartiet att vi bl.a. behöver se över hur djurskyddskrav och andra regler kan reformeras så att det inte är byråkratin, utan syftet med reglerna, som står i fokus.

8. Internationellt vetenskapligt råd för antibiotikafrågor m.m., punkt 6 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 49–51.

Ställningstagande

Kristdemokraterna föreslår att ett internationellt vetenskapligt råd inrättas för att ta fram bästa möjliga vetenskapliga underlag för vilka nivåer av antibiotikaanvändning som är hållbara för att vi ska kunna hålla mängden resistent bakterier på en acceptabel nivå. Det behövs enligt vår mening också en tydlig övervakning och sammanställning av statistik över antibiotikaanvändningen på global nivå.

9. Övriga frågor om antibiotika, punkt 7 (M, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 44 i denna del, 47 och 48 samt

avslår motionerna

2018/19:1253 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2 samt

2018/19:1875 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Sedan 2006 förbjuder EU-reglerna att antibiotika används i tillväxtfrämjande syfte, men denna regel efterlevs inte alltid.

Under 2016 behandlade Europaparlamentet ett förslag från kommissionen om en förordning om medicinerat foder och ett förslag till förordning om veterinärmedicinska produkter. Med den föreslagna EU-regleringen kommer det dock att vara tillåtet att gruppbehandla djurbesättningar med antibiotika så länge detta inte sker "rutinmässigt". Vår uppfattning är att all förebyggande gruppbehandling ska vara förbjuden. Vi anser också att det på EU-nivå ska införas en regel om att veterinärer inte får tjäna pengar på att förskriva antibiotika. Dessutom föreslår vi att förhandlingar genast genomförs på högsta politiska nivå i syfte att enas om nationella kvoter för mängden antibiotika som får ges till djur inom respektive land.

10. Offentlig kontroll, punkt 8 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:1287 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 30 och

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 9 och

avslår motion

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del.

Ställningstagande

Djurskyddskontrollerna måste vara rättssäkra och det är viktigt att de som arbetar med miljö- och djurtillsyn har relevant kompetens för ändamålet. Vi menar därför att de som arbetar med djurskyddstillsyn av animalieproduktion i största möjliga mån ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning.

11. Offentlig kontroll, punkt 8 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del och avslår motionerna

2018/19:1287 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 30 och

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 9.

Ställningstagande

Det händer att djurägare blir felaktigt bemötta vid kontroller, och ibland blir djurskyddskontrollanter utsatta för hot och våld vid besök. Inget av detta är acceptabelt. Därför vill Centerpartiet att tillämpningen av djurskyddslagen ses över samtidigt som rättssäkerheten upprätthålls vid djurskyddskontroller. För att följa upp tillämpningen av djurskyddslagen vill Centerpartiet att Jordbruksverket bemyndigas att utföra revision på länsstyrelsernas arbete med djurskyddskontroller.

12. Regelefterlevnad, punkt 9 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 46 och avslår motion

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 44 i denna del.

Ställningstagande

Sverige har hårda krav och god tillsyn när det gäller djurtransporter, och detta är vi stolta över. Det har dock uppdagats flera fall av ovärdiga transporter av levande djur inom EU. Trots att det finns regler kring djurskydd i EU efterföljs dessa inte av alla medlemsstater. Kontrollen av hur medlemsstaterna efterlever EU-regler om djurskydd bör förbättras eftersom alla skärpningar av regelverket blir tandlösa om inte efterlevnaden säkerställs.

13. Regelefterlevnad, punkt 9 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 44 i denna del och avslår motion

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 46.

Ställningstagande

Redan 2001 blev rutinmässig kupering (bortklippning) av grisarnas svansar förbjuden inom EU. Trots detta får, enligt EU:s livsmedelsmyndighet Efsa, den allra största delen av alla grisar inom EU sina svansar bortklippta. EU-kommissionen har framhållit att direktivet mot svanskupering inte efterlevs.

14. Djurförbud och omhändertagande, punkt 10 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 10 och avslår motionerna

2018/19:1838 av Jan Ericson (M) och

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del.

Ställningstagande

I dag är det tillsynsmyndigheten som beslutar om djurförbud, men det bör utredas om den uppgiften bör överföras till domstol. Samtidigt är det viktigt att tillsynsmyndigheten även i fortsättningen ges möjlighet att snabbt ta beslut om omhändertagande av djur som far illa. Det allmännas skadeståndsansvar vid fel eller försummelse i myndighetsutövningen kan inte anses tillräckligt.

Om ett beslut om djurförbud upphävs bör staten därför ta ansvar för den skada och de kostnader som omhändertagandet medför.

15. Djurförbud och omhändertagande, punkt 10 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47 i denna del och
avslår motionerna
2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 10 och
2018/19:1838 av Jan Ericson (M).

Ställningstagande

För att bedömningen i fråga om djurförbud eller näringsförbud ska bli objektiv är det enligt vår uppfattning bäst att flytta över beslutsbefogenheten från tillsynsmyndigheten till domstol.

16. Slakt, importåtgärder och märkning m.m., punkt 11 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 15 och
2018/19:1292 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 1 och
avslår motionerna
2018/19:264 av Richard Jomshof (SD) yrkandena 1–3 och 5,
2018/19:334 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) yrkandena
2–7,
2018/19:749 av Mats Wiking (S) i denna del och
2018/19:2394 av Magnus Ek (C).

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att problematiken med obedövad slakt behöver angripas ur flera vinklar. Sverige måste inta en stark hållning inom EU och dels arbeta för ett generellt förbud mot denna brutala form av slakt inom hela unionen, dels aktivt söka undantag från EU:s regler så att Sverige kan förbjuda import av kött som slaktats med metoder som avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning.

17. Märkning och registrering av katter m.m., punkt 12 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkandena 13 och 17 samt avslår motionerna

2018/19:433 av Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD) yrkandena 1–4,

2018/19:1047 av Kristina Nilsson och Elin Lundgren (båda S) och

2018/19:1514 av Annicka Engblom (M).

Ställningstagande

Sverigedemokraterna förordar att en obligatorisk id-märkning av katter införs i lagstiftningen. Vi anser att en märkning skulle minska problemen med övergivna katter, samtidigt som det bidrar till att upphittade katter lättare kan hitta hem. Dessutom förstärks kontrollen av vilka djur som införs till Sverige. En lagstiftning om id-märkning av katter kan även bidra till att höja kattens status i samhället. Med tanke på att det finns ett fungerande register över hundars ägare bör det inte finnas några betydande praktiska hinder mot att även införa det för katter. Utgångspunkten bör vara att registret hanteras av Jordbruksverket.

Ett övergett domesticerat djur som katten klarar sig inte alls särskilt bra. Det är därför viktigt att det tydliggörs i lagstiftningen att det är förbjudet att överge katter och andra sällskapsdjur.

18. Offentlig föreläsning av djur, punkt 14 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 14 samt avslår motionerna

2018/19:335 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) och

2018/19:2564 av Annicka Engblom (M).

Ställningstagande

Vi anser att cirkusar ska omfattas av en tillståndsplikt där endast de cirkusägare som uppfyller vissa grundläggande krav beviljas tillstånd att hålla djur. Vid upprepade brott mot regelverken ska ett sådant tillstånd kunna dras in permanent. Dessutom bör de besiktningar som i dag genomförs på beställning av cirkusägarna själva kompletteras med icke förannmälda inspektioner, vad gäller både transporter och stationära förvaringsplatser.

Sverigedemokraterna anser vidare att det inte är lämpligt att hålla icke-domesticerade djur inom cirkusverksamhet. Vi välkomnar därför att den nya djurskyddslagen förbjuder elefanter och sjölejon i detta sammanhang, men vi ser en farhåga i att den nya djurskyddslagen enbart förbjuder ytterligare två arter, eftersom det kan öppna upp för andra icke-domesticerade djur inom cirkusverksamheterna. Det existerar även ett gränsdragningsproblem när det gäller vad som är och inte är icke-domesticerade djur. Av den anledningen förespråkar Sverigedemokraterna att det i stället införs en s.k. positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus och att andra djur per automatik förbjuds.

Ett antal olika larmrapporter de senaste åren har visat att det finns djurparker som brister i sina rutiner och som inte lever upp till fastställda regelverk. Det har handlat om bl.a. dålig djurhållning samt dåliga och underdimensionerade djurhågn. Med anledning av detta vill Sverigedemokraterna se en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna för att säkerställa att de lever upp till fastställda regelverk.

19. Förprovning av djurstallar, punkt 15 (S, V, MP)

av Maria Gardfjell (MP), Hanna Westerén (S), Magnus Manhammar (S), Elin Segerlind (V), Malin Larsson (S), Marlene Burwick (S) och Monica Haider (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1287 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 33,

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 35 och

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 17.

Ställningstagande

I propositionen En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop. 2016/17:104) tog regeringen ställning till att förprovningen även fortsättningsvis bör vara obligatorisk, men bedömde att Jordbruksverket bör se över möjligheterna att förenkla och förbättra processen. Regeringen anförde, i likhet med den utredning som låg till grund för propositionen, att både förprovning av lokaler och tillståndsprövning av vissa verksamheter fyller en viktig funktion för att förebygga att djurskyddsproblem uppstår.

Vi instämmer i den uppfattning som den tidigare regeringen gav uttryck för, dvs. att förprovning av utrymmen för djurhållning fyller en mycket viktig funktion för att djurskyddsproblem ska kunna förebyggas. Vi anser därför att detta argument för att behålla det obligatoriska kravet på förprovning väger tyngre än de, huvudsakligen näringsmässiga, argument som pekar i motsatt riktning. Det bör därför även fortsatt vara obligatoriskt att låta förpröva ny-, om- och tillbyggnad av sådana utrymmen.

När det gäller utformningen av regelverket rörande förprovning välkomnar vi att det så långt möjligt görs mer åskådligt och logiskt för den som ska tillämpa det. Djurhållning kan ske i många olika former och de risker som från djurskyddssynpunkt är förknippade med en verksamhet varierar därför också, och behovet av förprovning kan med andra ord vara olika stort. En ambition att likrikta bestämmelser får därför inte medföra att onödiga och onyanserade krav ställs på vissa djurhållare och får heller inte öka den administrativa bördan för djurhållare eller ansvariga myndigheter. Vi anser också att det vid en förprovning bör anläggas mer av en helhetssyn där fler faktorer som är viktiga för att skapa ett gott djurskydd och en god djurhälsa ska beaktas. I detta sammanhang vill vi framhålla att Jordbruksverket har ett pågående uppdrag att fortsätta arbetet med att förenkla och förbättra förprovningen. I det arbetet ingår även att överväga vilken kompetens som ska finnas hos länsstyrelserna och hur djurhälsoaspekter kan beaktas i större utsträckning vid förprovningen.

20. Vissa regeländringar, punkt 16 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 4 och
avslår motionerna
2018/19:257 av Kjell-Arne Ottosson (KD),
2018/19:1823 av Jan Ericson (M) och
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 49.

Ställningstagande

Ligghallskravet har upplevts som ett problem för många nötköttsproducenter som önskar ha sina djur frigående året om. Föreskrifterna innebär i dag att djuren inte kan hållas frigående året runt även om vädret tillåter och fodertillgången tillgodoses. Det bör enligt vår uppfattning utredas hur regelverket kan förändras så att det kan underlättas för djurhållare att hålla djur utomhus, om nödvändiga förutsättningar finns.

21. Vissa regeländringar, punkt 16 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 49 och
avslår motionerna
2018/19:257 av Kjell-Arne Ottosson (KD),
2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 4 och
2018/19:1823 av Jan Ericson (M).

Ställningstagande

Centerpartiet vill se över regelverket för tillstånd för hästhållning. Målet ska vara ett målstyrt och flexibelt regelverk för att ge utrymme för utvecklat hästföretagande.

22. Vissa regeländringar, punkt 16 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:257 av Kjell-Arne Ottosson (KD) och

avslår motionerna

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 4,

2018/19:1823 av Jan Ericson (M) och

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 49.

Ställningstagande

För att djuren ska slippa upplevelsen av en lång transport till slakteri borde små lokala slakterier stödjas. I ett sådant system kan de lokala slakterierna vara lokaliserade till en gård med uppfödning av djur som också tar emot djur från gårdar i närheten. Systemet skapar även arbetstillfällen på små orter. Därför bör regelverket förändras för att underlätta för gårdsnära slakt.

23. Djurförsök, punkt 17 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 48 och

avslår motion

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 52.

Ställningstagande

Det existerar redan nu djurfria metoder för att testa produkter, men alla produkter kan inte testas utan djur och för att komma framåt mot fler djurfria metoder krävs forskning. En stor del av forskningen om cancer, aids och andra sjukdomar genomförs redan nu utan djurförsök, framför allt med cellmodeller, prover från patienter och med hjälp av datorteknik. Även när det gäller att riskbedöma kemikalier går utvecklingen mot att ersätta djurförsök med djurfria metoder som tester på celler, kemiska analysmetoder och beräkningsmodeller i dator. Ibland finns inte tillräcklig kunskap om vad som händer i våra kroppar för att det ska gå att utveckla modeller som kan ersätta djurförsöken, och det är svårt att forska om helkroppseffekter i t.ex. cellmodeller. För att ersätta fler djurförsök krävs nytänkande, mer kunskap och ordentligt med resurser för att testa sig fram och utveckla nya metoder och tekniker. Att utveckla och utvärdera nya test- och forskningsmetoder är tidskrävande och kostar mycket pengar. Tiden från idé till färdig, validerad och godkänd testmetod ligger ofta på mer än tio år, men när metoderna väl finns på plats innebär det ofta att forskningen och testerna kan genomföras både snabbare och billigare än när djurförsök använts.

24. Djurförsök, punkt 17 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 52 och
avslår motion

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 48.

Ställningstagande

Datasimuleringsprogram och cellodlingar kan helt eller delvis ersätta djurförsök i många lägen. Inom högre utbildning i Sverige förekommer dock fortfarande djurförsök av rutin eller därför att den kursansvariga läraren inte har tillräcklig kunskap om alternativen till djurförsök. För användare av försöksdjur finns försöksdjursvetenskapsutbildningar där forskaren får en inblick i viktiga frågor kring djuranvändningen. Alla studenter på de utbildningar där djurförsök traditionellt förekommer borde få grundläggande utbildning om alternativa metoder.

25. Vissa övriga djurskydds- och djurhälsofrågor, punkt 18 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Mats Nordberg (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 8 och avslår motionerna

2018/19:353 av Markus Wiechel (SD),

2018/19:1326 av Cecilia Widegren (M) yrkande 9,

2018/19:1523 av Lotta Finstorp (M) och

2018/19:2780 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Den ansvariga myndigheten har till uppgift att förbjuda djurhållning av exempelvis vissa exotiska arter, men detta är en ineffektiv ordning. I dag sker en tillströmning av nya exotiska arter till Sverige som sällskapsdjur. En bättre ordning vore att införa en s.k. positiv lista som beskriver vilka djur som är tillåtna för privatpersoner att ha som sällskapsdjur. En sådan ordning skulle stärka djurskyddet och garantera att förbud inte utfärdas i efterhand. Det vore därför önskvärt att införande av en positiv lista för sällskapsdjur utreds närmare.

Särskilda yttranden

1. Övriga frågor om antibiotika, punkt 7 (V)

Elin Segerlind (V) anför:

För Vänsterpartiet är det viktigt att Sverige arbetar för en restriktiv användning av antibiotika. Enligt WHO används mer antibiotika till djur än till sjuka människor, och antibiotika används för att stimulera tillväxt och förebygga sjukdomar. I Sverige har vi relativt låg förekomst av antibiotikaanvändning och också av antibiotikaresistens, vilket är bra. Vänsterpartiet tycker att det är rimligt att Sveriges förbud mot antibiotika i foder är något som Sverige ska arbeta för i EU, ett förbud som vi haft sedan 1986. Att ge antibiotika till djur i grupp via foder är det vanligaste sättet att administrera antibiotika till djur. Nyligen tog EU beslut om en skärpning av möjligheten att ge antibiotika och minskade då möjligheten att ge antibiotika till djur i grupp; nästa steg måste bli att förbjuda det helt. I samklang med det som står i EU-förordningen om veterinärmedicinska läkemedel bör regeringen också driva frågan om ett sanktionssystem på nationell nivå för överträdelser av förordningen i alla EU:s medlemsländer. Men även utanför Europa, t.ex. inom WHO, behöver Sverige verka för att användningen av antibiotika ska minska. I dag använder vi globalt 63 000 ton per år och den siffran beräknas öka med 67 procent fram till 2030 eftersom ökad efterfrågan på kött och en ökad produktion i många länder är en av orsakerna.

2. Regelefterlevnad, punkt 9 (V)

Elin Segerlind (V) anför:

Transport är ett stort stressmoment för de flesta djur. Detsamma gäller på- och avlastning av djuren. Redan två timmars transport på ett bra underlag visar ökade stresshormoner i blodet hos bl.a. grisar. I Sverige får inte transporttiden överstiga åtta timmar men får i enstaka fall förlängas. För kycklingar är samma tid upp till tolv timmar från det att de packas ned till slakt. I samband med transporter till slakterier dör varje år närmare 200 000 individer. Europaparlamentet har beslutat om en resolution om skärpta regler för djurtransporter och frågan ska nu behandlas av kommissionen där bl.a. transporttider kommer att tas upp. Vänsterpartiet vill se att Sverige aktivt arbetar för att reglerna för djurtransporter skärps, transporttiden för djur förkortas och att djurtransporter kontrolleras inom alla medlemsländer med ett sanktionssystem på nationell nivå.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:257 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja och uppmuntra gårdsnära slakt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:264 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska inta en stark hållning gentemot EU där man kräver generella förbud mot obedövad slakt inom hela unionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:332 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en djurbalk för såväl vilda som tama djur och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att få en deklaration om djurs välfärd erkänd internationellt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:334 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett generellt förbud mot obedövad slakt inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en varningstext för kött som producerats genom obedövad slakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:335 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda delfinarier och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:353 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att privatisera distriktsveterinärverksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:366 av Henrik Vinge (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbättrat djurskydd i Europa och stärkt konkurrenskraft för svenska bönder och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:433 av Markus Wiechel och Sara Seppälä (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på kastrering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på vaccinering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på märkning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett TNR-inspirerat arbete och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:442 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om det finns behov av en hårdare reglering för vissa avelsdjur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatoriska friskintyg inför parning avseende andningsorganen för alla trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kartläggning av trubbnosdjur med andningssvårigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett arbete för en aktiv konsumentupplysning om lidandet hos flera trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en registrering av antal opererade trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn för nya regleringar i syfte att minska lidandet hos trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda avel på hundar som genomgått korrigerande kirurgi i andningsvägarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:749 av Mats Wiking (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett stärkt djurskydd inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1047 av Kristina Nilsson och Elin Lundgren (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurskyddslagen bör kompletteras med regler för obligatorisk märkning och registrering av katter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1253 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att systematiskt utvärdera den svenska strategin mot antibiotikaresistens och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska användningen av antibiotika globalt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1287 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensen hos de myndigheter och kontrollanter som utför djurskyddskontroller behöver säkerställas och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för enklare förprovning av nya djurstallar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1290 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändamålsenlig djurskyddsnivå med minskad byråkrati och större flexibilitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kostnadsnyttanalyser gällande förslag rörande djurskydd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ligghallskravet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om djuromsorgsprogrammen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillståndsplikt för cirkusar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hållas på cirkus och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en positiv lista för sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som arbetar med djurskyddstillsyn av animalieproduktion i största möjliga mån ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kostnadsansvar och rättssäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om märkning och registrering av katter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot obedövad slakt och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad rättsskydd för djur och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot att överge katter och andra sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1292 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna det svenska djurskyddet genom att införa ett importförbud för animalieprodukter där djur utsatts för ett systematiskt onödigt lidande som väsentligt strider mot svensk djurskyddslagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:1326 av Cecilia Widegren (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för ett bra djurskydd och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja fortsatt forskning för bättre djurvård och djurhälsa, inte minst för att förbättra hovhälsan, och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1514 av Annicka Engblom (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registrering och id-märkning av katter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1523 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att privatisera de statliga veterinärerna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1823 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur regelverket för hur djur får vistas utomhus kan lättas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1838 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad rättssäkerhet vid beslut om djurförbud och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1875 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör se över möjligheterna att ta fram en tydlig strategi för hur man kan säkerställa att länder som inte använder mycket antibiotika i sin djuruppfödning inte missgynnas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2394 av Magnus Ek (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att tillåta koscherslakt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att förprovning vid ny-, om- eller tillbyggnad av djurstallar samt inredning av dessa tas bort och tillkännager detta för regeringen.

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och stärka rättssäkerheten och tillämpningen av djurskyddslagens regelverk samt säkerställa att tillämpningen är likvärdig och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurförsök med djurfria metoder bör underlättas och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tillstånden för hästhållning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2564 av Annicka Engblom (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta en positiv lista för att tydliggöra ett förbud mot icke-domesticerade djur på cirkus och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2736 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra beteskravet för mjölkkor i lösdrift och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort det obligatoriska kravet om förprovning vid ny-, om- eller tillbyggnad av djurstallar samt inredning för djur och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att EU-reglerna mot svanskupering och antibiotikabehandling av friska djur upprätthålls i praktiken och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att svenska regler på djurskyddsområdet ska tjäna som vägledning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all förebyggande gruppbehandling med antibiotika på djur ska vara förbjuden och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det på EU-nivå ska införas en regel om att veterinärer inte får tjäna pengar på att förskriva antibiotika och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhandlingar genast bör genomföras på högsta politiska nivå i syfte att enas om nationella kvoter för mängden antibiotika som får ges till djur inom respektive land, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett internationellt vetenskapligt råd, motsvarande FN:s klimatpanel IPCC,

bör inrättas för att ta fram bästa möjliga vetenskapliga underlag för vilka nivåer av antibiotikaanvändning som är hållbara för att vi ska kunna hålla mängden resistenta bakterier på en acceptabel nivå, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en tydlig övervakning och sammanställning av statistik över antibiotikaanvändningen på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om djurförsök och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2780 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med en strategi för hur vi ska agera om den afrikanska svinpesten kommer till Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2846 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all lagstiftning om djur bör samlas i en särskild djurskyddsbalk och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2896 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att såväl regler som ersättningar för djurskydd i större utsträckning bör kopplas till resultat i stället för åtgärder och tillkännager detta för regeringen.